



ขบวนการค้าประเวณีไทยสู่ดินแดนมาเลเซีย : กรณีศึกษาความร่วมมือระหว่างประเทศ 2564-2567
THAI PROSTITUTION TO MALAYSIA : A CASE OF INTERNATIONAL COOPERATION
2021 - 2024

ภิญญดา จอมสุริยะ

ขบวนการค้าประเวณีไทยสู่ดินแดนมาเลเซีย : กรณีศึกษาความร่วมมือระหว่างประเทศ 2564-2567



การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THAI PROSTITUTION TO MALAYSIA : A CASE OF INTERNATIONAL COOPERATION
2021 - 2024



An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF POLITICAL SCIENCE
(Diplomacy and International Relations)
Faculty of Social Sciences, Srinakharinwirot University
2024
Copyright of Srinakharinwirot University

การค้นคว้าอิสระ

เรื่อง

ขบวนการค้าประเวณีไทยสู่ดินแดนมาเลเซีย : กรณีศึกษาความร่วมมือระหว่างประเทศ 2564-2567

ของ

ภิญญดา จอมสุริยะ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าการค้นคว้าอิสระ

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิพิมพ์ ศรีบัลลังก์)

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ศิบดี นพประเสริฐ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวพล ชมภูพันธ์ุ)

ชื่อเรื่อง	ขบวนการค้าประเวณีไทยสู่ดินแดนมาเลเซีย : กรณีศึกษาความร่วมมือระหว่างประเทศ 2564-2567
ผู้วิจัย	ภิญญาดา จอมสุริยะ
ปริญญา	รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2567
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ศิพิมพ์ ศรีปลั่ง

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการร่วมมือระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซียในการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนในช่วงหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยใช้แนวคิดทวิภาคี (Bilateralism) และทฤษฎีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อน (Complex Interdependence) ของ Keohane และ Nye เป็นกรอบวิเคราะห์ งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยอาศัยการวิเคราะห์เอกสารทางวิชาการ และรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนมีความเกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์ ช่องโหว่ด้านการควบคุมพรมแดน และการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้เสียหาย รัฐไทยและมาเลเซียมีความพยายามในการดำเนินความร่วมมือในระดับทวิภาคี ในการจัดตั้งคณะกรรมการชายแดนร่วมการลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือยังประสบข้อจำกัดในด้านทรัพยากรและโครงสร้างอำนาจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเทศ งานวิจัยนี้เสนอว่าการเสริมสร้างความร่วมมือทั้งในเชิงนโยบายและภาคปฏิบัติที่มีความยืดหยุ่นและต่อเนื่อง เป็นแนวทางสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีข้ามพรมแดนในบริบทของโลกยุคหลังโรคระบาด

คำสำคัญ: ความร่วมมือทวิภาคี, การค้าประเวณีข้ามพรมแดน, ความสัมพันธ์แบบพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อน, ไทย-มาเลเซีย, หลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

Title	THAI PROSTITUTION TO MALAYSIA : A CASE OF INTERNATIONAL COOPERATION 2021 - 2024
Author	PINYADA JOMSURIYA
Degree	MASTER OF POLITICAL SCIENCE
Academic Year	2024
Advisor	Associate Professor Sipim Sornbanlang, Ph.D.

This research aims to explore the cooperative approaches between Thailand and Malaysia in addressing cross-border prostitution in the post-COVID-19 era. The study employs the concepts of Bilateralism and the Complex Interdependence Theory by Keohane and Nye as analytical frameworks. A qualitative research methodology was adopted, relying on document analysis from academic literature and official reports from relevant agencies. The findings indicate that cross-border prostitution is linked to human trafficking, border control vulnerabilities, and the violation of victims' human rights. Thailand and Malaysia have made efforts to cooperate bilaterally through the establishment of Joint Border Committees, the signing of Memoranda of Understanding (MOUs), intelligence sharing, and the involvement of civil society. However, such cooperation continues to face limitations in terms of resources and institutional power structures within each country. The study suggests that fostering cooperation in a flexible and sustained manner is essential to enhancing the effectiveness of cross-border prostitution prevention and suppression in the post-pandemic global landscape.

Keywords: Bilateral cooperation, Cross-border prostitution, Complex interdependence, Thailand-Malaysia, The post-Covid -19

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิพิมพ์ ศรีบัลลังก์ อาจารย์ที่ปรึกษาในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้คำแนะนำ อุทิศเวลา และชี้แนะแนวทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง ด้วยความเมตตาและเอาใจใส่ ตลอดระยะเวลาการทำงานวิจัยฉบับนี้

ขอขอบคุณคณะกรรมการ และคณาจารย์ประจำหลักสูตรการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ได้สร้างแรงบันดาลใจทางวิชาการ อันนำไปสู่การตั้งคำถาม การขบคิดเชิงลึก และพัฒนาทักษะการวิจัยตลอดระยะเวลาของการศึกษา

ขอขอบคุณ นันทชา แฟนของข้าพเจ้าที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุนทุกช่วงเวลา ทั้งในยามเหนื่อยล้าและในวันที่มีความหวัง ขอขอบคุณ ภูริทัศน์ และ วรัญญา ผู้ให้กำเนิดข้าพเจ้าที่คอยให้ทั้งกำลังใจ สนับสนุนและเคารพการตัดสินใจของข้าพเจ้าเสมอมา ขอขอบคุณ นิติมา และภทรวี ที่เป็นกัลยาณมิตรที่ดีของข้าพเจ้า ร่วมเดินทาง เรียนรู้ และเติบโตเคียงข้างกันตลอดการศึกษา ขอขอบคุณทุกท่านที่คอยผลักดันและเชื่อมั่นในตัว of ข้าพเจ้า

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขออุทิศความสำเร็จงานชิ้นนี้ให้แก่ทุกคนที่ยังคงเชื่อมั่นในพลังของปัญญา และคุณค่าของความรู้ในโลกซึ่งไร้พรมแดน

ข้าพเจ้าขอแสดงความเคารพและขอบพระคุณจากใจอย่างสุดซึ้ง

ภิญญดา จอมสุริยะ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญรูปภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ	2
1.2 คำถามงานวิจัย	4
1.3 สมมุติฐาน	4
1.4 วัตถุประสงค์	4
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	4
1.6 ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	5
2.1.1 ทฤษฎีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อน	5
(Complex Interdependence Theory) ของ Robert O. Keohane และ Joseph S. Nye	
2.1.2 แนวคิดทวิภาคี (Bilateralism)	6
2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
2.2.1 งานศึกษาที่ศึกษาการค้าประเพณีข้ามพรมแดนกับความร่วมมือระดับทวิภาคีและพหุ ภาคี	7
2.2.2 งานศึกษาความร่วมมือของไทยและมาเลเซียกรณีการค้าประเพณี	10
2.2.3 งานศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับการค้าประเพณี	11
2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย	13

บทที่ 3 ระเบียบการวิจัย.....	14
3.1 ประเภทของการวิจัย	14
3.2 แหล่งข้อมูล	15
3.3 กระบวนการรวบรวมข้อมูล	15
3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	15
3.5 ความน่าเชื่อถือของข้อมูล.....	16
3.6 จริยธรรมการวิจัย.....	16
3.7 ข้อจำกัดของการวิจัย.....	16
บทที่ 4 ผลการศึกษา	19
4.1 ลักษณะการค้าประเวณีของคนไทยในดินแดนมาเลเซีย	19
4.2 แนวทางความร่วมมือระดับทวิภาคีด้านการค้าประเวณีข้ามพรมแดนช่วงหลังโควิด-19 ..22	
4.2.1 สถานการณ์การค้าประเวณีข้ามพรมแดนช่วงหลังโควิด-19.....	22
4.2.2 กลไกความร่วมมือด้านการค้าประเวณีข้ามพรมแดนช่วงหลังโควิด-19	26
4.2.3 ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและมาเลเซียในการจัดการปัญหาการค้าประเวณี ข้ามพรมแดนภายหลังโควิด-19 : วิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดในการวิจัย	33
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	36
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	36
5.2 อภิปรายผล.....	38
5.3 ข้อเสนอแนะ	40
5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	40
5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ	41
5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	41
บรรณานุกรม	44

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 เปรียบเทียบการแก้ไข พ.ร.บ. ค่าประเวณี 2539	27
ตาราง 2 ตัวอย่างการประชุมแนวทางความร่วมมือการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์กรณี การค้าประเวณี ช่วงปี พ.ศ. 2564-2567	30



สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 การคำนวณตามประเภทความผิด พ.ศ. 2564-2565	3
---	---



บทที่ 1

บทนำ

การค้าประเวณีถือเป็นหนึ่งในรูปแบบของการค้ามนุษย์ที่ดำรงอยู่ในสังคมมาอย่างยาวนาน โดยมีพัฒนาการในหลากหลายมิติ ทั้งด้านรูปแบบ กฎหมาย ทศนคติของรัฐ และระดับการยอมรับจากสังคมในแต่ละช่วงเวลา ในบางยุคสมัย การค้าประเวณีได้รับการยอมรับและกำกับควบคุมภายใต้กรอบกฎหมาย ขณะที่ในบางช่วงเวลากลับถูกกำหนดให้เป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมายอย่างชัดเจน ส่งผลให้ผู้ประกอบอาชีพต้องดำเนินกิจกรรมในลักษณะหลบซ่อน และเผชิญกับความเสี่ยงในหลายด้านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการค้าประเวณีมีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม หรือความเหลื่อมล้ำทางโอกาส โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทยซึ่งยังคงเป็นประเทศกำลังพัฒนา การขาดโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคมจึงกลายเป็นแรงผลักดันสำคัญที่นำไปสู่การเข้าสู่วงจรการค้าประเวณีในลักษณะข้ามพรมแดน ประเทศมาเลเซียนับเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญ เนื่องจากมีแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ และมีพรมแดนติดกับประเทศไทยทางภาคใต้ ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการเคลื่อนย้ายและลักลอบเข้าประเทศได้สะดวก

การค้าประเวณีข้ามพรมแดนระหว่างไทย-มาเลเซียมีลักษณะเฉพาะที่ผสมผสานระหว่าง การเคลื่อนย้ายแรงงาน การลักลอบข้ามแดน และการทำงานของเครือข่ายค้ามนุษย์ที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบ รูปแบบของการค้าประเวณีมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทสมัยใหม่ โดยเฉพาะการใช้สื่อออนไลน์เป็นเครื่องมือจัดหาและชักชวน การใช้เส้นทางธรรมชาติในการลักลอบเดินทาง และการอำพรางภายใต้กิจกรรมที่ดูเหมือนถูกต้องตามกฎหมาย ปรากฏการณ์เหล่านี้ส่งผลให้เส้นแบ่งระหว่างกิจกรรมผิดกฎหมายกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของกลุ่มเปราะบางมีความซับซ้อนและคลุมเครือมากยิ่งขึ้น

สถานการณ์ดังกล่าวทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นภายหลังการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ระหว่าง พ.ศ. 2564–2567 ซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อระบบเศรษฐกิจ สุขภาพ และโครงสร้างทางสังคม การค้าประเวณีข้ามพรมแดนจึงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นภายใต้ความเปราะบางใหม่ ขณะเดียวกันเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติได้ปรับตัวเพื่อรองรับข้อจำกัดด้านพรมแดนและการใช้เทคโนโลยี ส่งผลให้กลไกการควบคุมโดยรัฐเพียงลำพังไม่สามารถตอบสนองต่อปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในบริบทของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย ซึ่งมีความใกล้ชิดกันทั้งในด้านภูมิรัฐศาสตร์ เศรษฐกิจ และความมั่นคง การค้าประเวณีของคนไทยในดินแดนมาเลเซียยังคงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงหลังโควิด-19 ซึ่งได้นำมาสู่ความท้าทายในการบังคับใช้กฎหมาย การคุ้มครองผู้เสียหาย และการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ

จากบริบทดังกล่าว งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษากลไกและแนวทางการร่วมมือระดับทวิภาคีระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซียในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีของคนไทยในดินแดนมาเลเซียภายหลังสถานการณ์โควิด-19 อีกทั้งยังมุ่งวิเคราะห์

ลักษณะของการค้าประเวณีข้ามพรมแดนที่มีความเชื่อมโยงกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม และ ความมั่นคงในระดับภูมิภาค

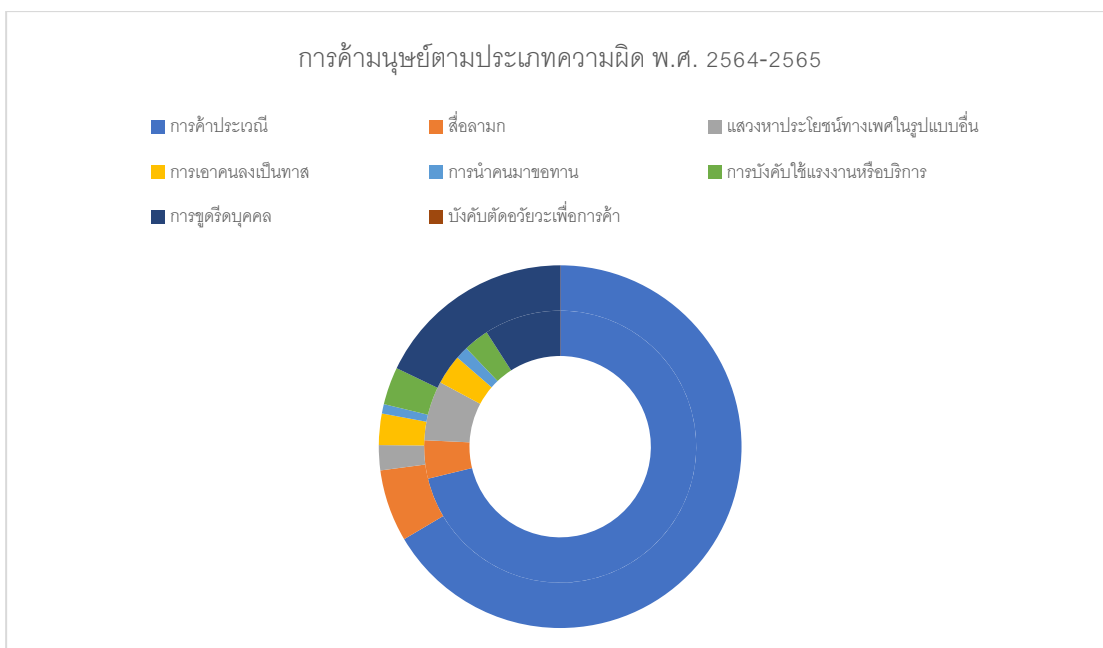
1.1 ที่มาและความสำคัญ

การค้าประเวณีข้ามพรมแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซียเป็นประเด็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและฝังรากลึกในโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะเมื่อปรากฏในฐานะหนึ่งในรูปแบบของการค้ามนุษย์เพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศ ปรากฏการณ์นี้เกี่ยวข้องกับการลักลอบขนย้ายบุคคลข้ามพรมแดน การแสวงหาประโยชน์จากกลุ่มเปราะบาง และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการชักชวน ควบคุม และแสวงหาผลประโยชน์จากเหยื่อ ประเทศไทยมักถูกระบุว่าเป็นประเทศต้นทาง (source country) ของการค้ามนุษย์ ในขณะที่มาเลเซียเป็นประเทศปลายทาง (destination country) ซึ่งมีความต้องการในบริการทางเพศสูง ปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นผ่านเส้นทางธรรมชาติและเครือข่ายใต้ดิน โดยมีผู้หญิงและเด็กหญิงจำนวนไม่น้อยที่เข้าสู่วงจรนี้ทั้งโดยสมัครใจจากปัจจัยทางเศรษฐกิจหรือโดยการถูกหลอกลวง โดยที่บางรายไม่ตระหนักว่าตนเองตกอยู่ในสถานการณ์ของการค้ามนุษย์เนื่องจากขาดความรู้และข้อมูลที่ต้องการ

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบในวงกว้างต่อภาคแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบ เช่น ผู้ให้บริการทางเพศ ซึ่งประสบภาวะขาดรายได้และความมั่นคงทางชีวิต ในสถานการณ์เช่นนี้ ช่องทางออนไลน์จึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญของทั้งผู้ให้บริการและเครือข่ายค้ามนุษย์ นำไปสู่การเพิ่มขึ้นของการค้าประเวณีข้ามพรมแดนในลักษณะใหม่ นอกจากนี้จะสะท้อนปัญหาความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจแล้ว ปรากฏการณ์นี้ยังชี้ให้เห็นถึงวิกฤตด้านความมั่นคงมนุษย์ (human security crisis) อันเป็นผลจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน การเอารัดเอาเปรียบทางเพศ และความล้มเหลวของรัฐในการคุ้มครองประชาชน ซึ่งเป็นความท้าทายที่อยู่นอกเหนือขอบเขตอำนาจของรัฐใดรัฐหนึ่งจะรับมือได้เพียงลำพัง

ด้วยเหตุนี้ การแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนระหว่างไทยและมาเลเซียจึงจำเป็นต้องอาศัยกลไกความร่วมมือระดับทวิภาคี (bilateral cooperation) ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ภายใต้หลักสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) และภาคประชาสังคมในการฟื้นฟูและส่งเสริมสิทธิของเหยื่อ

จากข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐไทย เช่น กรมสอบสวนคดีพิเศษ และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่า ในช่วงหลังโควิด-19 (พ.ศ. 2564–2567) จำนวนคดีค้ามนุษย์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะคดีที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี ซึ่งถือเป็นประเภทความผิดที่พบมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการดำเนินมาตรการอย่างเร่งด่วนผ่านความร่วมมือเชิงรุกระหว่างประเทศที่มีพรมแดนติดกันโดยตรง



ภาพประกอบ 1 การค้ามนุษย์ตามประเภทความผิด พ.ศ. 2564-2565

ที่มา : สำนักงานคดีค้ามนุษย์ ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2565

การค้าประเวณีในประเทศไทยยังคงดำเนินอยู่ในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ แม้จะมีกฎหมายห้ามไว้อย่างชัดเจน การเคลื่อนย้ายของแรงงานไทยเข้าสู่ประเทศมาเลเซียในลักษณะลักลอบโดยไม่ขออนุญาตอย่างถูกต้อง ยังคงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นต่อเนื่อง เนื่องจากปัจจัยเอื้อต่าง ๆ เช่น ความใกล้ชิดทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และการไม่ต้องใช้วีซ่าในกลุ่มประเทศอาเซียน ทำให้การเดินทางระหว่างประเทศสะดวกยิ่งขึ้น แม้จะมีการใช้ช่องทางที่ผิดกฎหมายหรือการอำพรางเป้าหมายการเดินทางก็ตาม อุตสาหกรรมบริการทางเพศในประเทศมาเลเซียยังคงมีความต้องการแรงงานผิดกฎหมายในระดับสูง ทำให้เกิดความท้าทายในการควบคุมปัญหา โดยเฉพาะในกลุ่มผู้หญิงที่มีภาระทางครอบครัว ขาดการศึกษา หรือขาดโอกาสในการหารายได้ที่มั่นคง ซึ่งมักตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงจากเครือข่ายจัดหางานผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ประเทศไทยจึงมีสถานะที่ซับซ้อน ทั้งในฐานะประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทางของการค้าประเวณีข้ามพรมแดน ช่องโหว่ในระบบควบคุมชายแดนและเอกสารการเดินทาง เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่เอื้อให้การลักลอบและการแสวงประโยชน์สามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและยากต่อการตรวจสอบ จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงนำไปสู่คำถามสำคัญว่า รัฐไทยและรัฐมาเลเซียมีแนวทางและกลไกความร่วมมือในระดับทวิภาคีอย่างไรในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีของคนไทยในประเทศมาเลเซียภายหลังโควิด-19 ซึ่งเป็นประเด็นหลักของการศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้

1.2 คำถามงานวิจัย

ประเทศไทยและประเทศมาเลเซียมีแนวทางความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนในช่วงหลังโควิด 19 อย่างไร

1.3 สมมติฐาน

ประเทศไทยและมาเลเซียมีแนวทางความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนในช่วงหลังโควิด-19 โดยเน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูล การคุ้มครองเหยื่อ และการบังคับใช้กฎหมายร่วมกัน

1.4 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาลักษณะการค้าประเวณีของคนไทยในดินแดนมาเลเซีย และศึกษาแนวทางการร่วมมือระดับทวิภาคีด้านการค้าประเวณีข้ามพรมแดนช่วงหลังโควิด 19

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตเชิงเนื้อหา แนวทางความร่วมมือระดับทวิภาคีในการป้องกันและปราบปรามปัญหาดังกล่าว

1.5.2 ขอบเขตเชิงพื้นที่ พื้นที่ชายแดนไทยและมาเลเซีย

1.5.3 ขอบเขตเชิงเวลา เน้นการศึกษาปัญหาการค้าประเวณีไทยในดินแดนมาเลเซีย ช่วงปี พ.ศ. 2564-2567 ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจผันผวน ผู้คนตกงาน ตลาดเปิดการค้าเสรีเศรษฐกิจอยู่ในช่วงกำลังฟื้นฟู และเป็นช่วงเปิดประเทศให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจหลังจากปิดประเทศทั่วโลก

ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ

การศึกษานี้คาดว่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ กล่าวคือ ในเชิงวิชาการ งานวิจัยจะช่วยเพิ่มพูนองค์ความรู้เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในระดับทวิภาคีระหว่างไทยและมาเลเซีย ในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีข้ามพรมแดน อันเป็นปัญหาที่ซับซ้อนและเชื่อมโยงกับบริบททางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองระหว่างประเทศ การวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับพลวัตของปัญหาและกลไกความร่วมมือที่มีอยู่ ขณะเดียวกัน ในเชิงปฏิบัติ ข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานโยบาย มาตรการ หรือกลไกความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นระหว่างสองประเทศ ทั้งในด้านการป้องกัน การปราบปราม และการคุ้มครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และการค้าประเวณี โดยเฉพาะในช่วงหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่ทำให้รูปแบบของการแสวงหาผลประโยชน์จากการค้าประเวณีเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อนยิ่งขึ้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาลักษณะการค้าประเพณีของคนไทยในดินแดนมาเลเซีย และศึกษาแนวทางการร่วมมือระดับทวิภาคีด้านการค้าประเพณีข้ามพรมแดนช่วงหลังโควิด 19 โดยเนื้อหาในบทนี้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) แนวคิดที่เกี่ยวข้อง 2) วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และ 3) กรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในครั้งนี้อาศัยแนวคิดและทฤษฎี 2 แนวคิดหลัก ได้แก่ 1) ทฤษฎีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อน (Complex Interdependence) และ 2) แนวคิดทวิภาคี (Bilateralism) โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 ทฤษฎีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อน (Complex Interdependence Theory) ของ Robert O. Keohane และ Joseph S. Nye

นักวิชาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในแนวเสรีนิยมใหม่ มองว่าโลกในยุคปัจจุบันมีลักษณะพึ่งพากันอย่างลึกซึ้ง ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีที่เน้นเพียงอำนาจทางทหารและการเมืองเท่านั้น (Keohane, 2012) ทฤษฎีนี้ถูกสร้างขึ้นเพื่ออธิบายการพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างประเทศ โดยระบบพึ่งพาซึ่งกันและกันได้ครอบคลุมไปทั่วโลกและขยายตัวมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารระหว่างกันจนเกิดภาวะไร้พรมแดน ตลอดจนอิทธิพลของบริษัทข้ามชาติที่สูงขึ้นอันเป็นผลมาจากความสามารถในการผลิตทางอุตสาหกรรม อิทธิพลขององค์การระหว่างประเทศองค์กรทางสังคมต่าง ๆ มีบทบาทต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมากขึ้น โดยที่รัฐไม่สามารถควบคุมได้อย่างเด็ดขาด ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่มีความซับซ้อน โดย Robert O. Keohane และ Joseph S. Nye อธิบายว่าความสัมพันธ์ระหว่างรัฐไม่สามารถมองผ่านมิติของอำนาจทางทหารหรือการแข่งขันเพื่อผลประโยชน์แห่งชาติได้เพียงอย่างเดียว หากแต่รัฐต้องเผชิญกับปัญหาข้ามพรมแดนที่มีลักษณะซับซ้อน ต้องอาศัยการประสานงานหลายมิติ และมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่ายเข้าร่วม เมื่อพิจารณาทฤษฎีดังกล่าวเข้าร่วมกับกระบวนการที่ซับซ้อนซึ่งสันสามารถอธิบายการดำเนินการร่วมของไทยและมาเลเซียได้อย่างเป็นระบบประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ ดังนี้ (Keohane, 2012)

ประการแรก ช่องทางการติดต่อที่หลากหลาย (Multiple Channels) โดยต้องมีช่องทางการติดต่อสื่อสารและความสัมพันธ์หลากหลายรูปแบบ ไม่จำกัดเพียงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรข้ามชาติ

ประการที่สอง ความร่วมมือระหว่างรัฐมีความหลากหลายและไม่มีความสำคัญที่แน่นอน (Absence of Hierarchy among Issue) ทำให้ปัญหาต่าง ๆ ไม่ได้ถูกจำกัดอยู่เฉพาะด้านความมั่นคงทางทหาร และการเมืองระหว่างประเทศจึงขยายไปสู่ปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และ

สิ่งแวดล้อมในระดับหลากหลายชั้น อีกทั้งยังทำให้เส้นแบ่งระหว่างนโยบายภายในประเทศและนโยบายระหว่างประเทศเริ่มเลือนราง

ประการสุดท้าย รัฐในภูมิภาคที่มีความเชื่อมโยงแบบซับซ้อนมักหลีกเลี่ยงการใช้กำลังทหารในความขัดแย้งระหว่างกัน (Decline of the Use of Military Force) แต่กำลังทหารอาจยังมีบทบาทในความสัมพันธ์กับรัฐนอกภูมิภาคหรือในประเทศอื่น ๆ ดังนั้นความเชื่อมโยงแบบซับซ้อนจึงเปลี่ยนแปลงรูปแบบของอำนาจและกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศในโลกสมัยใหม่

กล่าวคือ ทฤษฎีดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า รัฐเป็นตัวแสดงที่ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ด้วยตนเอง แต่รัฐจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันทั้งทางด้านการเมืองความมั่นคงเศรษฐกิจและสังคมวัฒนธรรม ล้วนมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เช่น การเคลื่อนย้ายบุคคลในลักษณะการค้าประเวณีข้ามพรมแดน เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนของผลประโยชน์และสูญเสียในประเทศที่ทั้งสองฝ่ายต่างร่วมมือกัน และก่อให้เกิดหนึ่งความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน จึงนำทฤษฎีมาวิเคราะห์แนวทางความร่วมมือพึ่งพาอาศัยกันและกันของไทย-มาเลเซีย ในการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีข้ามชาติ มองว่าปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นรัฐเดียวไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้เอง จึงต้องพึ่งพาอาศัยกันและกัน (Keohane, 2012)

2.1.2 แนวคิดทวิภาคี (Bilateralism)

แนวคิดทวิภาคีเป็นแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศสองประเทศอย่างเฉพาะเจาะจง โดยมีจุดเด่น คือ ความยืดหยุ่นและการตอบสนองต่อปัญหาเฉพาะพื้นที่ ความสัมพันธ์ทวิภาคีถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรืออย่างที่ Thomas Gomart ได้แนะนำไว้ว่าเป็นรูปแบบพื้นฐานของเกมการทูต (Gomart, 2002) แนวคิดดังกล่าวเสมือนแนวทางความร่วมมือทางการเมือง เศรษฐกิจ หรือความมั่นคง ระหว่างประเทศเพียงสองประเทศ โดยมีลักษณะเฉพาะคือ การเจรจาโดยตรงไปตรงมา การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ และการตอบสนองต่อปัญหาที่เฉพาะเจาะจงและเฉพาะพื้นที่ ซึ่งช่วยให้เกิดความยืดหยุ่นและความคล่องตัวในการจัดการปัญหาเฉพาะหน้า จากมุมมองด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ความร่วมมือแบบทวิภาคีถือเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญในการสร้างเสถียรภาพระหว่างรัฐ โดยเฉพาะในประเทศที่มีลักษณะอ่อนไหว เช่น ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ การลักลอบขนแรงงาน หรือการค้าประเวณีข้ามพรมแดน ที่จำเป็นต้องอาศัยการสื่อสารอย่างต่อเนื่องระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐทั้งสองฝ่าย (Gomart, 2002)

Alice Pannier อธิบายว่าความสัมพันธ์ทวิภาคียังคงเป็นแกนกลางของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แม้ในยุคพหุภาคีที่มีบทบาทเด่นขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ แต่ความสัมพันธ์ทวิภาคียังคงมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นพื้นฐานในการสร้างความร่วมมือและประสานนโยบายระหว่างประเทศ (Pannier, 2020) เช่น ปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนระหว่างไทยกับมาเลเซีย ซึ่งการดำเนินความร่วมมือทวิภาคีจะช่วยให้สามารถกำหนดกลไกด้านการป้องกัน การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการปฏิบัติการร่วมได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของทั้งสองประเทศ เพื่อจัดการประเด็นเฉพาะ เช่น เศรษฐกิจ ความมั่นคงชายแดน หรือปัญหาข้ามพรมแดน การเจรจาช่วยให้สามารถออกแบบกลไกเฉพาะกับแต่ละรัฐได้อย่างยืดหยุ่นและเหมาะสม ความสัมพันธ์

ระหว่างไทยและมาเลเซียในมิติเชิงพรมแดนมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง โดยมีทั้งความร่วมมือด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างเสถียรภาพและความเข้าใจร่วมกันในระดับภูมิภาค

การศึกษาลักษณะของการค้าประเวณีของคนไทยในดินแดนประเทศมาเลเซีย รวมถึงการสำรวจแนวทางการร่วมมือระดับทวิภาคีในการจัดการกับปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนในช่วงหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 จำเป็นต้องอาศัยกรอบแนวคิดทางทฤษฎีที่สามารถสะท้อนความซับซ้อนของปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐและหน่วยปฏิบัติการที่ไม่ใช่รัฐในระดับต่าง ๆ ได้อย่างรอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแบบพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อนควบคู่ไปกับนั้น แนวคิดทวิภาคี ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมอย่างมากในการศึกษาปรากฏการณ์การค้าประเวณีข้ามพรมแดนในยุคหลังโควิด-19 เพราะสามารถช่วยอธิบายทั้งโครงสร้างของความร่วมมือที่มีความเกี่ยวเนื่องหลายระดับ (multi-level cooperation) และความสัมพันธ์แบบคู่ขนานระหว่างรัฐที่มีผลต่อการกำหนดนโยบาย การบังคับใช้กฎหมาย และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของกลุ่มเปราะบางในพื้นที่ชายแดน

2.2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การค้าประเวณีข้ามพรมแดนเป็นประเด็นที่มีความเชื่อมโยงกับหลากหลายมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงของรัฐ และสิทธิมนุษยชน จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่าสามารถแบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่

- 1) กลุ่มที่ศึกษาความร่วมมือระดับทวิภาคีและพหุภาคีกรณีการค้าประเวณีข้ามพรมแดน
 - 2) กลุ่มที่ศึกษาความร่วมมือของไทยและมาเลเซียกรณีการค้าประเวณี
 - 3) กลุ่มที่ศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับการค้าประเวณี
- โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 งานศึกษาที่ศึกษาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนกับความร่วมมือระดับทวิภาคีและพหุภาคี

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้รับการยอมรับว่าเป็นศูนย์กลางสำคัญระดับโลกสำหรับการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้หญิงและเด็ก ซึ่งคาดว่าจะมีสัดส่วนประมาณหนึ่งในสามของการค้ามนุษย์ทั่วโลก โดยมีบทบาทเป็นทั้งแหล่งกำเนิด ทางผ่าน และปลายทางหลักสำหรับเหยื่อ (Immigrants, 2025; Perry, 2013) ปัญหาดังกล่าวทวีความรุนแรงขึ้นจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม สิทธิแรงงานที่จำกัด ความไม่เท่าเทียมทางเพศที่แพร่หลาย และระบบธรรมาภิบาล ที่อ่อนแอทั่วทั้งภูมิภาค การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจและการเปิดประเทศจีน เวียดนาม และกัมพูชา ได้กระตุ้นให้เกิดการค้าบริการทางเพศข้ามพรมแดนที่เฟื่องฟูอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งขับเคลื่อนด้วยความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ (Kawarabayashi, n.d.)

วรรณกรรมส่วนใหญ่ชี้ให้เห็นว่า การค้าประเวณีข้ามพรมแดนมีลักษณะที่ซับซ้อนและพัวพันกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และกฎหมาย โดยปรากฏในลักษณะของการเคลื่อนย้ายแรงงานหญิงและเด็กจากประเทศที่ยากจนไปยังประเทศที่มีเศรษฐกิจดีกว่า และมัก

แฝงอยู่ในเครือข่ายอาชญากรรมข้ามชาติที่มีโครงสร้างชัดเจน โดยวรรณกรรมส่วนใหญ่มุ่งศึกษาปัจจัยผลักดันและปัจจัยดึงดูดที่ส่งผลให้การค้าประเวณียังคงดำเนินอยู่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

งานศึกษาของ Wijers และ Lap-Chew เป็นหนึ่งในผลงานคลาสสิกที่อธิบายถึงลักษณะของการค้ามนุษย์เพื่อการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ โดยเน้นว่าการวิเคราะห์ในมิติกฎหมายเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ หากแต่จำเป็นต้องเข้าใจถึงโครงสร้างทางสังคมที่ส่งเสริมให้ผู้หญิงตกอยู่ในสถานะที่ถูกแสวงหาประโยชน์ เช่น ความไม่เท่าเทียมทางเพศ ความยากจน และการขาดโอกาสในประเทศต้นทาง ทิศนะในลักษณะเดียวกันยังปรากฏในงานของ Skeldon ที่เสนอให้มองการค้าประเวณีเป็นส่วนหนึ่งของกระแสการเคลื่อนย้ายแรงงานระหว่างประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งถูกผลักดันโดยทั้งปัจจัยเชิงโครงสร้างและแรงงานราคาถูกที่ตลาดต้องการ (Skeldon, 2000; Wijers, 1997)

Lim ได้เสนอภาพรวมของอุตสาหกรรมทางเพศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยชี้ว่าการค้าบริการทางเพศไม่เพียงแต่มีรากฐานทางเศรษฐกิจ หากยังมีปัจจัยทางวัฒนธรรมและกฎหมายที่เอื้อให้เกิดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เช่น การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่สม่ำเสมอ การยอมรับของสังคมต่อการค้าบริการทางเพศบางรูปแบบ และการมีอยู่ของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทางเพศ (sex tourism) (Lim, 1998)

ในขณะเดียวกัน งานของ Truong ได้ขยายกรอบการวิเคราะห์โดยเสนอแนวคิดการแปลงเพศเป็นสินค้า (commodification of gender) ที่สะท้อนให้เห็นว่า ระบบเศรษฐกิจแบบโลกาภิวัตน์มีส่วนสำคัญในการทำให้ร่างกายของผู้หญิงกลายเป็นทุนที่ถูกเคลื่อนย้ายเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ ความไม่เท่าเทียมระหว่างประเทศยิ่งตอกย้ำให้ผู้หญิงในประเทศกำลังพัฒนาต้องเผชิญกับความเสี่ยงในการถูกแสวงหาประโยชน์ (Truong, 2001)

อีกด้านหนึ่ง นักวิชาการบางส่วนได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาพัฒนาการของความร่วมมือระหว่างประเทศในการต่อต้านการค้ามนุษย์ เช่น Gallagher ที่ได้เสนอการวิเคราะห์กฎหมายระหว่างประเทศภายใต้กรอบพิธีสารปาแลร์โม (Palermo Protocol) ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญในการกำหนดมาตรฐานด้านนิยามและการป้องกันการค้ามนุษย์ในระดับสากล อย่างไรก็ตาม Gallagher ชี้ว่าการบังคับใช้ในแต่ละประเทศยังมีความไม่สม่ำเสมอ และบางครั้งกรอบความร่วมมือกลับให้ความสำคัญกับการควบคุมพรมแดนหรือความมั่นคงของรัฐมากกว่าการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้เสียหาย (Gallagher, 2010)

ในมุมมองเชิงวิพากษ์ Doezeema ได้ตั้งคำถามต่อกรอบการมองผู้หญิงที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศว่าเป็น “เหยื่อ” อย่างไม่มีทางเลือก โดยเสนอให้พิจารณาความยินยอมและอำนาจในการตัดสินใจของผู้หญิงแต่ละคน ไม่ใช้การเหมารวมว่าผู้ค้าบริการทางเพศล้วนเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ แนวคิดดังกล่าวช่วยเปิดประเด็นทางจริยธรรมและสิทธิเสรีภาพที่มักถูกมองข้ามในการออกแบบนโยบาย (Doezeema, 2002)

นอกจากงานศึกษาดังกล่าวข้างต้น ยังมีงานวิจัยร่วมสมัยที่ช่วยขยายความเข้าใจในมิติที่หลากหลายยิ่งขึ้น (Derks, 2000) ศึกษากลไกการย้ายถิ่นฐานของแรงงานหญิงจากกัมพูชาและเวียดนามเข้าสู่ตลาดบริการทางเพศในประเทศไทย โดยชี้ให้เห็นถึงบทบาทของเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นและปัจจัยวัฒนธรรมในกระบวนการคัดสรรและชักชวน (Hughes, 2004) ให้ความสนใจกับ

บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น อินเทอร์เน็ต และเว็บไซต์หาคู่ ซึ่งมีส่วนก่อให้เกิดการจัดหาหญิงสาวเข้าสู่ระบบการค้าประเวณีข้ามพรมแดนอย่างแยบยล

งานของ Piper เสนอให้วิเคราะห์ปัญหาการค้ามนุษย์ในมิติของสิทธิแรงงาน โดยเน้นบทบาทขององค์กรภาคประชาสังคมที่ทำงานร่วมกับแรงงานข้ามชาติ ทั้งยังเสนอให้กลไกความร่วมมือระหว่างประเทศควรคำนึงถึงการคุ้มครองแรงงานและการให้สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Piper, 2005) ขณะที่รายงานของ UNODC ได้รวบรวมข้อมูลเชิงสถิติและแนวโน้มการค้ามนุษย์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยระบุว่าเครือข่ายอาชญากรรมมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลาเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย เช่น การเปลี่ยนเส้นทางการเคลื่อนย้าย หรือการใช้ช่องทางออนไลน์ในการจัดหาผู้เสียหาย (UNODC, 2014)

ท้ายที่สุด งานศึกษาของ Aghatise ที่เปรียบเทียบลักษณะการค้ามนุษย์จากแอฟริกาสู่ยุโรปกับกรณีในเอเชีย ได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของความรุนแรงเชิงโครงสร้างและการเลือกปฏิบัติทางชาติพันธุ์ในกระบวนการแสวงหาประโยชน์จากผู้หญิงที่ยากจน ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับลักษณะในเอเชียอย่างมีนัยสำคัญ (Aghatise, 2004)

วรรณกรรมข้างต้นจึงเป็นหนึ่งในแรงจูงใจสำคัญที่นำไปสู่การศึกษาวิวัฒนาการของความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำความเข้าใจกลไกการดำเนินงานของความร่วมมือดังกล่าว รวมถึงการประเมินประสิทธิภาพและข้อจำกัดที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติจริง ซึ่งไม่เพียงแต่สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของความร่วมมือในการรับมือกับปัญหาข้ามพรมแดน แต่ยังชี้ให้เห็นถึงปัจจัยที่ส่งเสริม หรือเป็นอุปสรรคต่อการบรรลุเป้าหมายร่วมกันของรัฐและองค์กรระหว่างประเทศในบริบทที่มีความซับซ้อนหลากหลาย โดยหลังการรับรองพิธีสารปาแลร์โมในปี ค.ศ. 2000 ความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ได้พัฒนาในหลายมิติ ทั้งในเชิงกฎหมายและเชิงปฏิบัติ โดยเฉพาะในระดับพหุภาคี อย่างไรก็ตาม Gallagher และ (Janie, 2006) ต่างชี้ให้เห็นว่า แม้พิธีสารปาแลร์โมจะเป็นความก้าวหน้าในเชิงกฎหมายระหว่างประเทศ แต่การบังคับใช้จริงในหลายประเทศยังไม่สม่ำเสมอ และขาดกลไกติดตามตรวจสอบที่เข้มแข็ง

ในระดับภูมิภาค อาเซียนได้จัดทำแผนปฏิบัติการ ACTIP เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐสมาชิก อย่างไรก็ดี (Piper, 2017) วิเคราะห์ว่าการดำเนินงานยังคงถูกจำกัดจากความแตกต่างทางระบบกฎหมายและเจตจำนงทางการเมืองที่ไม่เท่าเทียมกัน

ความร่วมมือในระดับทวิภาคี เช่น ระหว่างไทย-ลาว หรือไทย-เมียนมา ผ่านกลไกศูนย์ประสานงานชายแดน (BLO) แม้จะมีข้อดีในด้านการแลกเปลี่ยนข่าวกรองและการช่วยเหลือผู้เสียหาย แต่ Derks ระบุว่ายังขาดความต่อเนื่องและการสนับสนุนจากรัฐในระยะยาว ด้าน Hughes ชี้ว่าความร่วมมือที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรระหว่างประเทศหรือรัฐบาลตะวันตกมักเน้นการประเมินผลในเชิงปริมาณ มากกว่าการตรวจสอบคุณภาพชีวิตของผู้เสียหายหลังการช่วยเหลือ

จากการศึกษางานวิชาการที่เกี่ยวข้องทั้งหมด จะเห็นได้ว่าความร่วมมือระหว่างประเทศในการต่อต้านการค้าประเวณีข้ามพรมแดนนั้นมีแนวโน้มพัฒนาอย่างต่อเนื่องและหลากหลายรูปแบบ แต่ยังคงเผชิญกับความท้าทายด้านการบังคับใช้ที่ไม่เสมอภาค ความแตกต่างทางระบบ

กฎหมาย และความลึกลับของผลประโยชน์ระหว่างรัฐ การประเมินประสิทธิภาพของความร่วมมือ จึงต้องอาศัยการวิเคราะห์เชิงโครงสร้าง และควรมีการเสริมสร้างกลไกติดตามผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินการมีความยั่งยืน และให้ความสำคัญกับผู้เสียหายในฐานะศูนย์กลางของนโยบาย

2.2.2 งานศึกษาความร่วมมือของไทยและมาเลเซียกรณีการค้าประเวณี

การค้าประเวณีข้ามพรมแดนถือเป็นหนึ่งในปรากฏการณ์ทางสังคมที่สะท้อนความซับซ้อนของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทยและมาเลเซีย ซึ่งมีพรมแดนติดกันและมีเส้นทางการเคลื่อนย้ายแรงงานจำนวนมาก ทั้งสองประเทศจึงกลายเป็นทั้งประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทาง ของการค้ามนุษย์ในรูปแบบการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ โดยเฉพาะในพื้นที่ชายแดน ซึ่งมีลักษณะทางภูมิศาสตร์และเครือข่ายสังคมที่เอื้อต่อการเดินทางเข้าออกของผู้คนได้อย่างสะดวก

งานวิจัยหลายชิ้นชี้ให้เห็นถึงความเปราะบางของผู้หญิงและเด็กที่ตกอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการตกเป็นเหยื่อของกระบวนการค้าประเวณี โดยเฉพาะจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เมียนมา ลาว และกัมพูชา ที่ถูกลักลอบนำเข้าประเทศไทย ก่อนจะถูกส่งต่อไปยังมาเลเซียผ่านเครือข่ายผิดกฎหมาย งานศึกษาของ Chantavanich ชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยไม่ได้มีบทบาทเพียงเป็นประเทศปลายทางเท่านั้น แต่ยังเป็นทางผ่าน ที่สำคัญของเส้นทางการค้ามนุษย์ในระดับภูมิภาค โดยผู้หญิงและเด็กจำนวนมากถูกล่อลวงด้วยสัญญาจ้างงานที่เป็นเท็จ ก่อนจะถูกบังคับให้ค้าบริการทางเพศในมาเลเซียหรือประเทศที่สาม (สุภาวงศ์ จันทวานิช และคณะ, 1997)

ในแง่ของความร่วมมือระหว่างประเทศ ไทยและมาเลเซียมีความพยายามในการจัดตั้งกลไกความร่วมมือในหลากหลายระดับ ทั้งในระดับทวิภาคี เช่น การจัดประชุมเจ้าหน้าที่ความมั่นคงร่วม การปฏิบัติการตรวจค้นร่วม และการส่งตัวเหยื่อข้ามแดนอย่างเป็นทางการ ตลอดจนในระดับพหุภาคีผ่านกรอบความร่วมมือของอาเซียน โดยเฉพาะอนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก (ASEAN Convention Against Trafficking in Persons: ACTIP) ซึ่งทั้งไทยและมาเลเซียต่างเป็นภาคีและมีพันธกรณีร่วมกันในการบังคับใช้

อย่างไรก็ดี ความร่วมมือระหว่างประเทศเหล่านี้ยังเผชิญกับข้อจำกัดหลายประการ งานวิจัยของ Ford, Lyons และ van Schendel ชี้ให้เห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายในสองประเทศมีความไม่สอดคล้องกัน โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับการปราบปรามมากกว่าการคุ้มครองผู้เสียหาย (Ford, 2012) ขณะที่ Derks ก็เสนอให้รัฐในภูมิภาคหันมาให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนของผู้เสียหายมากกว่าการมองพวกเขาในฐานะผู้ฝ่าฝืนกฎหมายเข้าเมือง ซึ่งมักนำไปสู่การจับกุม แทนที่จะได้รับความคุ้มครองหรือการฟื้นฟูสภาพชีวิต

อีกประเด็นหนึ่งที่มีความสำคัญ คือ บทบาทของภาคประชาสังคม โดยเฉพาะองค์กรพัฒนาเอกชนทั้งในไทยและมาเลเซีย เช่น Hagar International, World Vision และ Tenaganita ที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือผู้เสียหาย ให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย และประสานงานกับภาครัฐเพื่อส่งกลับผู้เสียหายอย่างปลอดภัยและมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ องค์กรเหล่านี้ยังมี

บทบาทสำคัญในการจัดเก็บข้อมูล และผลักดันให้เกิดนโยบายใหม่ที่เป็นมิตรกับผู้เสียหายมากขึ้น (World Vision Foundation of Thailand, n.d.)

ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา กรณีที่เป็นข่าวระดับโลกเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ชาวโรฮิงญา ซึ่งถูกกักขังในค่ายลับตามแนวเขตแดนระหว่างไทยและมาเลเซีย ได้กลายเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของนโยบายรัฐต่อปัญหาการค้ามนุษย์ โดยส่งผลให้ไทยต้องดำเนินการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในปี 2558 และมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนร่วมกับมาเลเซียในบางกรณีเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

วรรณกรรมข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและมาเลเซียในประเด็นการค้าประเวณีข้ามพรมแดนมีพัฒนาการทั้งในเชิงบวกและข้อจำกัด แม้จะมีความพยายามในระดับนโยบายและกลไกทางกฎหมาย แต่ความท้าทายที่สำคัญยังคงอยู่ที่การบังคับใช้การมีส่วนร่วมของชุมชน และการสร้างกลไกที่เน้นการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายอย่างแท้จริง หากทั้งสองประเทศสามารถยกระดับความร่วมมือให้ครอบคลุมทุกมิติได้ ก็จะเป็นก้าวสำคัญในการลดการละเมิดสิทธิมนุษยชน และยุติการค้าประเวณีข้ามพรมแดนอย่างยั่งยืน

2.2.3 งานศึกษาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 กับการค้าประเวณี

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวกำลังได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้น เนื่องด้วยวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ผลกระทบที่เกิดขึ้นไม่ได้จำกัดอยู่แค่เรื่องสุขภาพเพียงอย่างเดียว แต่ยังสะท้อนถึงความเปราะบางทางเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มคนที่มีฐานะยากจนหรือมีสถานะทางสังคมที่ไม่มั่นคง หนึ่งในผลกระทบที่ชัดเจนและน่ากังวล คือ การเพิ่มขึ้นของการค้าประเวณีในหลายพื้นที่ทั่วโลก

การล็อกดาวน์และมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด ส่งผลให้เศรษฐกิจหลายภาคส่วนหยุดชะงักอย่างฉับพลัน ธุรกิจหลายแห่งต้องปิดตัวหรือชะลอการดำเนินงาน ผู้คนจำนวนมากสูญเสียงานและรายได้ โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบและอาชีพที่ไม่มีหลักประกันทางสังคม รวมถึงกลุ่มหญิงขายบริการและแรงงานหญิงทั่วไปที่เคยพึ่งพาอุตสาหกรรมบริการ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร หรือสถานบันเทิง ในสถานการณ์เช่นนี้ หลายคนต้องเผชิญกับทางเลือกจำกัดเพื่อความอยู่รอด หลายรายต้องหันเข้าสู่งานบริการทางเพศเป็นครั้งแรก หรือกลับมาทำงานในภาคส่วนนี้อีกครั้ง เนื่องจากไม่มีทางเลือกอื่นในการสร้างรายได้ (United Nations Population Fund, n.d.)

ความเปราะบางเชิงโครงสร้างที่เกิดขึ้นยังทำให้ผู้คนกลุ่มนี้ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภาครัฐ เนื่องจากไม่ได้อยู่ในระบบประกันสังคมหรือไม่มีเอกสารทางราชการ ซึ่งเป็นข้อจำกัดสำคัญที่ขัดขวางไม่ให้พวกเขาเข้าถึงโครงการเยียวยาหรือสวัสดิการต่าง ๆ ส่งผลให้กลุ่มแรงงานเหล่านี้ต้องพึ่งพิงวิถีทางที่เสี่ยงและถูกตีตราทางสังคมอย่างการค้าประเวณี เพื่อเอาตัวรอดต่อไป (Kotiswaran, 2021; PBS, 2021)

นอกจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจแล้ว โควิด-19 ยังทำให้รูปแบบการค้าประเวณีเปลี่ยนแปลงไปด้วย เนื่องจากการควบคุมทางสังคมที่เข้มงวด และความกังวลด้านสุขภาพ ทำให้ผู้ให้บริการทางเพศจำนวนมากหันมาใช้ช่องทางออนไลน์มากขึ้น เช่น การถ่ายทอดสดผ่านเว็บแคม การขายเนื้อหาผ่านแพลตฟอร์มเฉพาะ และการพูดคุยผ่านโซเชียลมีเดีย แม้ว่าวิธีการเหล่านี้จะช่วยลดความเสี่ยงด้านการติดเชื้อและทำให้สามารถทำงานได้จากที่บ้าน แต่ก็เปิดโอกาสให้เกิดความเสี่ยง

ในรูปแบบใหม่ เช่น การละเมิดความเป็นส่วนตัว การถูกข่มขู่ทางออนไลน์ และความเครียดทางจิตใจที่เพิ่มขึ้นจากการถูกโจมตีในโลกโซเชียล (Sanders, 2022)

อีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญคือผลกระทบจากการล็อกดาวน์ต่อสภาพแวดล้อมครอบครัว หลายคนต้องอยู่ในบ้านกับสมาชิกครอบครัวที่มีความรุนแรง หรือถูกบีบให้ออกจากบ้านเนื่องจากเหตุผลทางเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ไม่มีที่อยู่อาศัยและถูกบังคับให้เข้าสู่วงจรของการค้าประเวณี และการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่หลุดพ้นจากระบบการศึกษาและไม่มีการดูแลเพียงพอ ซึ่งกลายเป็นเหยื่อที่ง่ายต่อการถูกล่อลวงและแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ (MIGRATION, 2020)

ในบริบทของประเทศไทย รายงานจากมูลนิธิเอ็มพาวเวอร์ และองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนหลายแห่งพบว่า หญิงขายบริการในเมืองท่องเที่ยวสำคัญ เช่น พัทยา ภูเก็ต และเชียงใหม่ หันมาทำงานค้าประเวณีเพิ่มขึ้น หลังจากสูญเสียงานในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ นอกจากนี้ กลุ่มผู้หญิงข้ามเพศและชายรักชายซึ่งได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการลดลงของนักท่องเที่ยว ยังต้องเผชิญกับความกดดันทางสังคมและการขาดโอกาสในการเข้าถึงบริการสาธารณะ เช่น สุขภาพและสิทธิทางกฎหมาย ทำให้ยิ่งเพิ่มความเปราะบางในช่วงหลังโควิด (Journal., 2023; PBS, 2021)

วรรณกรรมดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่า โควิด-19 ไม่เพียงแต่เป็นวิกฤตสุขภาพที่ทำลายระบบสาธารณสุขทั่วโลก แต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่เร่งเร้าให้การค้าประเวณีขยายตัวและเปลี่ยนแปลงรูปแบบ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้เปราะบางทางเศรษฐกิจและสังคม การแก้ไขปัญหาจึงจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบด้าน ตั้งแต่การสร้างหลักประกันทางสังคม การส่งเสริมความปลอดภัยทั้งในโลกจริงและโลกดิจิทัล ไปจนถึงการขยายความช่วยเหลือทางด้านสุขภาพกายและจิตใจอย่างครอบคลุม เพื่อป้องกันไม่ให้สถานการณ์โควิดกลายเป็นบ่อนทำลายความมั่นคงและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้คนจำนวนมากในสังคม (Sanders, 2022)

การทบทวนวรรณกรรมส่วนใหญ่มุ่งเน้นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการค้าประเวณีข้ามพรมแดน โดยเฉพาะภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ขณะเดียวกันก็มีความบางส่วนที่กล่าวถึงกลไกความร่วมมือในการรับมือกับปัญหาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาประเด็นการค้าประเวณีข้ามพรมแดนระหว่างประเทศไทยและมาเลเซียโดยเฉพาะในบริบทของการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งถือเป็นช่องว่างที่งานวิจัยฉบับนี้มุ่งหวังจะเติมเต็มเพื่อนำเสนอภาพรวมของปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนระหว่างไทย-มาเลเซียในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ควบคู่ไปกับการวิเคราะห์กลไกความร่วมมือที่มีอยู่ ตลอดจนข้อจำกัดและโอกาสในการพัฒนาแนวทางความร่วมมือในอนาคต ทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อทั้งผู้กำหนดนโยบาย นักวิชาการ และองค์กรระหว่างประเทศในการออกแบบมาตรการที่มีประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในภูมิภาคนี้มากยิ่งขึ้น

2.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและการทบทวนวรรณกรรมที่ได้นำเสนอไปข้างต้นสามารถนำมาสร้างตัวแบบในการศึกษาลักษณะการค้าประเวณีของคนไทยในดินแดนมาเลเซียและแนวทางการร่วมมือระดับทวิภาคีด้านการค้าประเวณีข้ามพรมแดนช่วงหลังโควิด-19 ดังนี้



แผนภาพข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนระหว่างไทย-มาเลเซียในช่วงหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 เป็นความท้าทายที่ซับซ้อนและมีลักษณะพหุปัจจัย ส่งผลให้รัฐไม่สามารถรับมือกับปัญหานี้ได้โดยลำพัง ความเชื่อมโยงของปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการเคลื่อนย้ายแรงงานและเทคโนโลยีหลังโควิด-19 ล้วนส่งผลให้การดำเนินมาตรการโดยรัฐฝ่ายเดียวไม่เพียงพอ การจัดการปัญหาจึงจำเป็นต้องอาศัยกลไกความร่วมมือทั้งในระดับทวิภาคี ระดับภูมิภาค และความร่วมมือกับภาคประชาสังคมและองค์กรระหว่างประเทศ กล่าวว่าการจัดการปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องใช้ความร่วมมือระหว่างประเทศในลักษณะพึ่งพาซึ่งกันและกันแบบซับซ้อนเพื่อให้เกิดการบูรณาการในการป้องกัน ปราบปราม และคุ้มครองเหยื่ออย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

ระเบียบการวิจัย

บทนี้นำเสนอระเบียบวิธีที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเรื่อง "แนวทางความร่วมมือระหว่างไทยและมาเลเซียในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีข้ามพรมแดนช่วงหลังโควิด-19" โดยอธิบายถึงประเภทของการวิจัย แหล่งข้อมูล วิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล หลักจริยธรรมทางการวิจัย และข้อจำกัดของการศึกษาการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้แนวทางวิจัยเชิงคุณภาพโดยเน้นการวิเคราะห์เนื้อหาในเอกสารทุติยภูมิ เพื่อทำความเข้าใจบริบทของการค้าประเวณีข้ามพรมแดนไทย-มาเลเซียภายใต้พลวัตของความเปลี่ยนแปลงหลังการระบาดของโควิด-19 ทั้งในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของรัฐ โดยอาศัยกรอบแนวคิดทวิภาคี (Bilateralism) และทฤษฎีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อน (Complex Interdependence Theory) เป็นเครื่องมือในการตีความข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่มีความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ การศึกษายังมุ่งตรวจสอบลักษณะของเครือข่ายค้ายาเสพติด การทำงานเชิงนโยบายของทั้งสองประเทศ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการข้ามพรมแดนของหญิงไทยเพื่อเข้าสู่วงจรการค้าบริการทางเพศในดินแดนมาเลเซีย อันสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของความร่วมมือเชิงโครงสร้างและการบริหารจัดการร่วมกันในระดับรัฐชาติเนื้อหาในบทนี้จะกล่าวถึงขั้นตอนและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และสามารถสะท้อนประเด็นปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.1 ประเภทของการวิจัย

เป็นการค้นคว้าวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้ ระเบียบวิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาข้อมูลจากเอกสารทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับการค้าประเวณี ภายใต้บริบทความร่วมมือของประเทศไทยและมาเลเซีย และแนวทางความร่วมมือด้านการค้าประเวณีข้ามพรมแดน โดยเฉพาะในมิติของความมั่นคงทางสังคม เศรษฐกิจ ทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค ที่เผยแพร่บนสื่อออนไลน์ เพื่อศึกษาประเด็นของความร่วมมือ ผ่านปรากฏการณ์ในสังคมด้านการค้าบริการทางเพศที่มีแนวโน้มตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การวิจัยในลักษณะนี้เหมาะสมกับการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมที่เชื่อมโยงกับความร่วมมือระหว่างประเทศ เศรษฐกิจ และความมั่นคงทางสังคม ซึ่งปรากฏอยู่ในข้อมูลสาธารณะที่เผยแพร่ผ่านหน่วยงานภาครัฐ องค์กรระหว่างประเทศ นักวิชาการ และสื่อมวลชนที่น่าเชื่อถือ

3.2 แหล่งข้อมูล

การศึกษานี้ใช้ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ที่มาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ข้อมูลในการวิจัยนี้รวบรวมจากเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ บทความวิชาการ รายงานขององค์กรระหว่างประเทศ และโพสต์ในสื่อสังคมออนไลน์ ในช่วงปี พ.ศ. 2564–2567 โดยเลือกเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับคนไทยที่เกี่ยวข้องกับการค้าบริการทางเพศในดินแดนมาเลเซีย ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภทหลัก ดังนี้

1. รายงานจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
2. งานวิจัยและบทความวิชาการ ทั้งที่เผยแพร่ในรูปแบบวารสารวิชาการระดับชาติ/นานาชาติ วิทยานิพนธ์ และรายงานวิจัยอิสระในช่วงปี พ.ศ. 2564–2567
3. รายงานขององค์การระหว่างประเทศ เช่น IOM UN Women
4. ต่อต้านการค้ามนุษย์เพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศ
5. บทความข่าวและรายงานพิเศษจากสื่อมวลชนที่น่าเชื่อถือ
6. ฐานข้อมูลออนไลน์ เช่น Google Scholar, และเว็บไซต์ของหน่วยงานราชการ

3.3 กระบวนการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลด้วยขั้นตอนดังนี้

1. ใช้คำค้นที่เกี่ยวข้อง

“การค้าประเวณีข้ามพรมแดน”, “การค้าประเวณีช่วงหลังโควิด 19”, “ความร่วมมือระหว่างประเทศ”, “สถิติการค้าประเวณีช่วงปี พ.ศ. 2564-2567”, “ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม” “Prostitution and Trafficked” เป็นต้น

2. สืบค้นผ่านฐานข้อมูลออนไลน์
Google Scholar, เว็บไซต์ของรัฐและองค์การระหว่างประเทศ
3. คัดเลือกเอกสารจากเกณฑ์ 3 ประการ ได้แก่
 1. ความเกี่ยวข้องโดยตรงกับหัวข้อวิจัย
 2. ความทันสมัย (ตีพิมพ์ช่วงปี 2564–2567)
 3. ความน่าเชื่อถือของผู้เผยแพร่หรือผู้เขียน

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ใช้วิธี วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยอาศัยการตีความสาระสำคัญของเนื้อหาในเอกสารเพื่อสังเคราะห์ความหมาย รูปแบบ และแนวโน้มของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนหลักดังนี้

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์ อ่านเอกสารทั้งหมดเพื่อเข้าใจบริบทของข้อมูล
2. ทำการถอดประเด็นสำคัญ เช่น แนวทางความร่วมมือ, ผลกระทบที่เกิดขึ้น
3. จัดกลุ่มประเด็น (categorization) เพื่อหาความสัมพันธ์และรูปแบบร่วม
4. วิเคราะห์เชิงตีความ และสังเคราะห์ข้อค้นพบตามกรอบแนวคิดที่ตั้งไว้

3.5 ความน่าเชื่อถือของข้อมูล

เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ที่น่าเชื่อถือ ผู้วิจัยได้ใช้วิธี การตรวจสอบข้อมูลจากหลายแหล่ง (Triangulation) โดยเปรียบเทียบข้อมูลในประเด็นเดียวกันจากแหล่งต่าง ๆ เช่น ข้อมูลเชิงสถิติกับ ข่าวเชิงวิเคราะห์ รวมถึงใช้เอกสารจากแหล่งที่มีมาตรฐานการวิจัยและการตีพิมพ์ที่ชัดเจน

3.6 จริยธรรมการวิจัย

แม้การวิจัยครั้งนี้จะไม่มีการสัมภาษณ์หรือใช้ข้อมูลจากบุคคลโดยตรง ผู้วิจัยยังคงยึดถือหลักจริยธรรมทางวิชาการอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะในด้านการอ้างอิงแหล่งข้อมูลอย่างถูกต้องตามหลัก APA และการไม่บิดเบือนเนื้อหาหรือบริบทของเอกสารต้นฉบับ

3.7 ข้อจำกัดของการวิจัย

แม้ว่างานวิจัยฉบับนี้จะมุ่งเน้นการศึกษาลักษณะของการค้าประเวณีข้ามพรมแดนของคนไทยในประเทศมาเลเซีย ตลอดจนวิเคราะห์แนวทางการร่วมมือในระดับทวิภาคีระหว่างประเทศไทยและมาเลเซียในการจัดการกับปัญหาดังกล่าวในบริบทหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยอิงกับกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีที่มีความทันสมัยและครอบคลุม อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้ยังคงมีข้อจำกัดหลายประการที่ควรพิจารณา ดังนี้

1. ข้อจำกัดด้านการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกและกลุ่มเป้าหมาย

การศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการค้าประเวณีข้ามพรมแดนถือเป็นเรื่องอ่อนไหวสูง ทั้งในแง่มิติทางศีลธรรม กฎหมาย และความมั่นคงของรัฐ การเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกโดยเฉพาะจาก “ผู้เสียหาย” หรือ “ผู้ให้บริการทางเพศ” ที่อยู่ในกระบวนการค้าประเวณีจึงมีข้อจำกัดอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากหลายรายไม่ต้องการเปิดเผยตัวตนหรือประวัติชีวิต อีกทั้งยังมีความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล แม้ว่าผู้วิจัยจะพยายามรวบรวมข้อมูลจากเอกสารราชการ รายงานองค์กรระหว่างประเทศ บทสัมภาษณ์รอง หรือข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วก็ตาม แต่การขาดข้อมูลปฐมภูมิจากผู้มีประสบการณ์ตรง อาจทำให้ไม่สามารถสะท้อนความจริงในเชิงลึก หรือเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก และผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้านได้เต็มที่ นอกจากนี้ การเก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่ชายแดนยังมีข้อจำกัดจากสภาพภูมิศาสตร์ สถานการณ์ความไม่มั่นคงบางพื้นที่ และข้อจำกัดด้านทรัพยากรของผู้วิจัยในการเดินทางและติดต่อประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่น

2. ข้อจำกัดด้านความร่วมมือและความโปร่งใสของหน่วยงานรัฐ

แม้ว่าผู้วิจัยจะเน้นวิเคราะห์แนวทางการร่วมมือในระดับทวิภาคีระหว่างไทย-มาเลเซีย แต่การเข้าถึงข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐโดยตรง เช่น สถิติการจับกุม การช่วยเหลือเหยื่อ การลงโทษขบวนการค้ามนุษย์ หรือรายละเอียดของ MOU และคณะทำงานชายแดนร่วม (Joint Border Committee) ยังคงมีข้อจำกัด เนื่องจากบางข้อมูลถือเป็นความลับของทางราชการหรือมีข้อจำกัดในการเผยแพร่ อีกทั้งกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากภาครัฐอาจเผชิญกับความล่าช้า ความไม่เป็นระบบ หรือแม้แต่ข้อจำกัดเชิงนโยบายที่ไม่เอื้อต่อการตรวจสอบโดยนักวิชาการจาก

ภายนอก ทำให้การประเมินประสิทธิภาพของความร่วมมือเชิงทวิภาคีในบางแง่มิตยั้งไม่สามารถกระทำได้อย่างเต็มรูปแบบ นอกจากนี้ ข้อมูลบางชุดที่ได้รับมักเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่ขาดการวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพ เช่น เหตุจูงใจในการเข้าสู่วงจรค้าประเวณี กลไกภายในของเครือข่ายผิดกฎหมาย หรือผลกระทบเชิงจิตสังคมต่อเหยื่อ ทำให้การวิเคราะห์แนวโน้มและการกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบายอาจยังไม่สามารถลงลึกได้ในระดับที่ต้องการ

3. ข้อจำกัดด้านเวลาและบริบทการวิจัยช่วงหลังโควิด-19

การวิจัยครั้งนี้จัดทำขึ้นในช่วงที่ประเทศไทยและมาเลเซียกำลังอยู่ในกระบวนการฟื้นตัวจากสถานการณ์โควิด-19 ซึ่งหลายมาตรการภาครัฐยังไม่คงที่ บางนโยบายเพิ่งเริ่มดำเนินการ หรือยังไม่มีข้อมูลเชิงประเมินผลที่ชัดเจน ดังนั้น ข้อค้นพบของงานวิจัยจึงอาจสะท้อน “ช่วงเปลี่ยนผ่าน” ของนโยบาย มากกว่าการประเมินผลเชิงระบบในระยะยาว อีกทั้ง สถานการณ์โควิด-19 ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการทำงานของหน่วยงานหลายแห่ง เช่น การเลื่อนกำหนดประชุม การจำกัดการเข้าถึงบุคคล หรือการเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานสู่ระบบออนไลน์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของการเก็บข้อมูลและการประเมินผลกระทบที่แท้จริงของมาตรการบางประการ

4. ข้อจำกัดด้านกรอบแนวคิด

แม้ว่าการใช้ทฤษฎีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อนและแนวคิดทวิภาคีจะช่วยเปิดมุมมองใหม่ในการอธิบายความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเทศในโลกยุคใหม่ได้อย่างลึกซึ้ง แต่การพึ่งพากรอบแนวคิดหลักเพียง 2 ทฤษฎี อาจไม่ครอบคลุมบริบทของ “อัตลักษณ์หญิง” “อคติทางเพศ” หรือ “ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง” ที่เป็นรากเหง้าของปัญหาการค้าประเวณี การวิจัยนี้มิได้ใช้แนวคิดทางเพศศึกษา (Gender Studies) หรือทฤษฎีสตรีนิยม (Feminist Theory) เข้ามาวิเคราะห์อย่างลึกซึ้ง จึงอาจยังขาดมิติการทำความเข้าใจเชิงวัฒนธรรม หรือความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ดำรงอยู่ในกระบวนการค้าประเวณีที่มีลักษณะสืบเนื่องทางประวัติศาสตร์ ทั้งยังไม่สามารถวิเคราะห์บทบาทของสื่อ เทคโนโลยี และอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงเพศได้อย่างรอบด้าน

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวทางการวิจัยโดยอิงจากลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาลักษณะของการค้าประเวณีของคนไทยในประเทศมาเลเซีย ตลอดจนแนวทางการร่วมมือระหว่างประเทศไทยและมาเลเซียในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในช่วงหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยใช้กรอบแนวคิดทวิภาคีและความสัมพันธ์แบบพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อนเป็นกรอบในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ รายงานของหน่วยงานภาครัฐและองค์กรระหว่างประเทศ ตลอดจนบทสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิที่มีความน่าเชื่อถือ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับลักษณะ ปัจจัย และพลวัตของการค้าประเวณีข้ามพรมแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย รวมถึงลักษณะของกลไกความร่วมมือที่เกิดขึ้นจริงในระดับนโยบายและภาคปฏิบัติ ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงประเด็น (Thematic Analysis) เพื่อสังเคราะห์สาระสำคัญจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และนำมาจัดเรียงเป็นหัวข้อย่อยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษา จึงนำเสนอผลการศึกษา

ตามโครงสร้างของวัตถุประสงค์การวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) ลักษณะของการค้าประเวณีของคนไทยในดินแดนประเทศมาเลเซีย และ 2) แนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและมาเลเซียในการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนในช่วงหลังโควิด-19 โดยวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดที่ได้กล่าวไว้ในบทก่อนหน้า



บทที่ 4

ผลการศึกษา

ปรากฏการณ์การค้าประเวณีข้ามพรมแดนระหว่างประเทศไทยและมาเลเซียมีแนวโน้มขยายตัวมากขึ้นภายหลังวิกฤตโควิด-19 โดยเฉพาะในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมโดยไม่จำเป็นต้องเคลื่อนย้ายเหยื่อข้ามพรมแดนแบบเดิมอีกต่อไป พบว่ารูปแบบของการค้าประเวณีมีการปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อและควบคุมเหยื่อจากระยะไกล ความร่วมมือระดับทวิภาคีระหว่างไทยและมาเลเซียมีความก้าวหน้าในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะการจัดทำ MOU การประชุมร่วม และการแลกเปลี่ยนข้อมูล อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดด้านการบังคับใช้กฎหมายและความไม่สอดคล้องของนโยบายภายในประเทศของแต่ละฝ่าย ปัญหานี้ไม่สามารถแก้ไขได้โดยรัฐใดรัฐหนึ่งเพียงลำพัง ความร่วมมือในระดับทวิภาคีสร้างความไว้วางใจในระยะยาว จึงเป็นแนวทางที่จำเป็นอย่างยิ่งในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีข้ามพรมแดนในบริบทของโลกยุคใหม่ บทนี้นำเสนอผลการศึกษาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย โดยอาศัยกรอบแนวคิดระดับทวิภาคี และทฤษฎีพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อน เพื่ออธิบายกลไกการขยายตัวของเครือข่ายค้าประเวณีและรูปแบบความร่วมมือในการป้องกันและปราบปราม บทนี้จะนำเสนอผลการศึกษา โดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) ลักษณะการค้าประเวณีของคนไทยในดินแดนมาเลเซีย และ 2) แนวทางความร่วมมือระดับทวิภาคีด้านการค้าประเวณีข้ามพรมแดนช่วงหลังโควิด-19 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ลักษณะการค้าประเวณีของคนไทยในดินแดนมาเลเซีย

มาเลเซียเป็นประเทศปลายทางสำคัญของการค้ามนุษย์เพื่อการค้าประเวณี โดยมีคนไทยเป็นหนึ่งในกลุ่มเหยื่อที่พบได้บ่อย ตามรายงานของสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC) มาเลเซียเป็นประเทศทางผ่านและปลายทางสำหรับการล่อลวงผู้หญิงและเด็กไปบังคับค้าประเวณี (State, 2010) โดยการลักลอบค้าประเวณีข้ามพรมแดนไทย-มาเลเซีย มักเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างผิดกฎหมายผ่านสถานภาคใต้ของไทยไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของมาเลเซีย โดยบางรายถูกบังคับหรือหลอกลวงให้ทำงานบริการ บางรายถูกส่งไปยังร้านนวด บาร์ หรือสถานบันเทิงอื่น ๆ โดยมีเครือข่ายผู้ค้าและนายหน้าร่วมมือกันข้ามชาติ อาจกล่าวได้ว่า คนไทยที่เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณิดังกล่าวถือเป็นโสเภณีข้ามพรมแดน โดยเข้าไปทำงานในสถานบริการต่าง ๆ ทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย (WHO, 2001) อย่างไรก็ตาม รัฐบาลและหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายของทั้งสองประเทศได้มีความร่วมมือกันปราบปรามเครือข่ายข้างต้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการจับกุมผู้กระทำความผิด การสืบสวนและดำเนินคดี การช่วยเหลือเหยื่อรวมทั้งผู้ถูกล่อลวงให้เป็นเหยื่อค้าประเวณีอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนการปรับปรุงกฎหมายต่อการค้ามนุษย์ เป็นต้น (สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, 2566; สำนักงานเลขาธิการศูนย์บัญชาการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน,

2561) โดยรูปแบบการค้าประเวณีของคนไทยในมาเลเซียนั้นมีหลากหลายรูปแบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การค้าประเวณีที่เกิดขึ้นนั้นมีทั้งในรูปแบบของการถูกล่อลวง บังคับ หรือสมัครใจเดินทางเองผ่านทางต่าง ๆ เช่น ช่องทางธรรมชาติ การใช้วีซ่านักท่องเที่ยว หรือวีซ่าทำงานปลอมในการเข้ามาเคลื่อนย้ายเหยื่อ ช่องทางเครือข่ายแรงงานผิดกฎหมาย ผ่านการจัดการของกลุ่มนายหน้าท้องถิ่น หรือเครือข่ายแรงงานใต้ดินที่เชื่อมโยงกับกลุ่มค้ายาเสพติด (PBS, 2021) อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยชี้ว่า มาเลเซียมีส่วนผู้ค้าบริการทางเพศที่สมัครใจมากกว่าไม่สมัครใจ (ธานีชัยวัฒน์, และคณะ, ม.ป.ป.) อาจกล่าวได้ว่า การค้าประเวณีของคนไทยในประเทศมาเลเซียเป็นมาจากการกระบวนกรเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนที่ซับซ้อนและมีลักษณะเป็นระบบที่แฝงตัวอยู่ภายใต้โครงสร้างเศรษฐกิจใต้ดินของทั้งสองประเทศ โดยมีทั้งการค้าประเวณีในสถานบริการ การค้าประเวณีเคลื่อนที่ และการค้าประเวณีออนไลน์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

รูปแบบแรก คือ การค้าประเวณีในสถานบริการและสถานบันเทิงต่าง ๆ เช่น บาร์ ร้านนวด ร้านคาราโอเกะ และโรงแรม ซึ่งเป็นรูปแบบที่พบเห็นได้บ่อย โดยหญิงไทยจำนวนมากถูกล่อลวงหรือชักชวนให้เดินทางไปทำงาน โดยแฝงตัวภายใต้สถานะพนักงานนวด นักร้อง หรือพนักงานเสิร์ฟ ทั้งที่ในความเป็นจริงถูกใช้แรงงานทางเพศอย่างผิดกฎหมาย ตัวอย่างเช่น ในปฏิบัติการตรวจค้นที่รัฐปะหัง เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2567 เจ้าหน้าที่พบหญิงไทยมากถึง 103 คนที่ขายบริการโดยใช้ภาพถ่ายให้ลูกค้าเลือกผ่านแอปพลิเคชันโซเชียลมีเดียให้ลูกค้าเลือก (MGR Online, 2564)

รูปแบบที่สอง คือ การค้าประเวณีในลักษณะเคลื่อนที่ โดยหญิงค้าบริการบางรายจะเดินทางเข้าออกระหว่างประเทศไทยและมาเลเซียผ่านช่องทางธรรมชาติหรือด่านชายแดนที่มีการหลีกเลี่ยงการตรวจสอบ บางกรณีมีการบังคับหรือควบคุมตัวหญิงไทยให้เดินทางไปทำงานในพื้นที่ที่นายหน้ากำหนด เช่น การใช้รถตู้รับส่งข้ามเขตแดนอย่างลับ ๆ ซึ่งเป็นลักษณะที่สะท้อนถึงการมีอยู่ของเครือข่ายการค้ามนุษย์ที่เชื่อมโยงข้ามชาติ

รูปแบบที่สาม คือ การค้าประเวณีผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นรูปแบบที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในยุคหลังโควิด-19 เมื่อการใช้เทคโนโลยีกลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร หญิงไทยจำนวนมากถูกโพสต์ภาพบนแพลตฟอร์ม เช่น เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม หรือแอปพลิเคชันแชต เพื่อให้ลูกค้าเลือก ก่อนถูกหลอกลวงให้เดินทางไปมาเลเซียด้วยคำสัญญาเรื่องรายได้หรืออาชีพ จากนั้นจึงถูกบังคับให้ค้าประเวณีเมื่อถึงจุดหมาย (Malaymail, 2022; MGR Online, 2564)

ลักษณะของการค้าประเวณีของคนไทยในมาเลเซียจึงไม่ใช่แค่เรื่องของการเดินทางเพื่อขายบริการ แต่เป็นการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนที่ซับซ้อนทับซ้อนด้วยการหลอกลวง การบังคับใช้แรงงาน และการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งเกิดขึ้นภายใต้บริบทของเศรษฐกิจไม่เป็นทางการ การบกพร่องของกลไกควบคุมชายแดน และการขาดการคุ้มครองอย่างมีประสิทธิภาพจากทั้งประเทศต้นทางและปลายทาง การแก้ไขปัญหาจึงจำเป็นต้องใช้แนวทางแบบองค์รวม ทั้งด้านกฎหมาย การทูต การพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่เสี่ยง และความร่วมมือระหว่างประเทศในการปราบปรามเครือข่ายค้ายาเสพติดอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยปัจจัยที่ส่งเสริมการค้าประเวณีข้ามพรมแดนไทย-มาเลเซีย

ไม่ได้เกิดขึ้นจากปัจจัยเดียวแต่เกิดจากการบรรจบกันของหลายปัจจัยทั้งในระดับบุคคล ระดับโครงสร้าง และระดับนโยบาย ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ประการที่ 1 ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม โดยความยากจน การขาดโอกาสทางเศรษฐกิจ และความเหลื่อมล้ำทางสังคม เป็นแรงผลักดันสำคัญที่ให้หญิงไทยจำนวนหนึ่งเลือกหรือถูกบังคับให้เข้าสู่ขบวนการค้าประเวณีในต่างประเทศ โดยเฉพาะในพื้นที่ชนบทหรือภูมิภาคที่มีรายได้ต่ำ เช่น ภาคอีสานของประเทศไทย ปัญหาการว่างงานหรือรายได้ไม่พอกับค่าครองชีพทำให้ผู้หญิงจำนวนมากตกอยู่ในสถานะเปราะบาง และง่ายต่อการถูกชักชวน หลอกลวง หรือบังคับให้เข้าสู่อุตสาหกรรมบริการทางเพศในต่างแดน (Angchuan, 2024)

ประการที่ 2 เสนอได้ว่า หากพิจารณาตามกลไกตลาด จะพบว่าในกรณีที่มีอุปสงค์ (demand) สำหรับแรงงานบริการทางเพศสูง แต่ไม่มีแรงงานในประเทศเพียงพอที่จะตอบสนองอุปทานจากภายนอกจึงล้นไหลเข้ามาเพื่อเติมเต็มความต้องการดังกล่าว สถานการณ์เช่นนี้มักนำไปสู่การเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามพรมแดนอย่างผิดกฎหมาย โดยเฉพาะในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาประโยชน์เชิงเพศ การหลอกลวง การบังคับใช้แรงงาน และการค้ามนุษย์ ดังนั้นความต้องการแรงงานบริการทางเพศในประเทศปลายทางถือเป็นหนึ่งในปัจจัยที่เอื้อให้การค้าประเวณียังคงดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

ประการที่ 3 ข้อจำกัดของกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมาย แม้จะมีกฎหมายระหว่างประเทศและความตกลงทวิภาคีในการปราบปรามการค้ามนุษย์ แต่ในทางปฏิบัติยังมีข้อจำกัดทั้งในแง่ของทรัพยากรเจ้าหน้าที่ ความร่วมมือระหว่างประเทศ และกระบวนการยุติธรรมที่อาจล่าช้าหรือไม่สามารถเอาผิดกับผู้กระทำผิดรายใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่อการเคลื่อนย้ายต่อการเคลื่อนย้ายของผู้ค้าบริการทางเพศข้ามชาติ (ธานี ชัยวัฒน์, และคณะ, ม.ป.ป.)

กล่าวโดยสรุป ลักษณะการค้าประเวณีของคนไทยในดินแดนมาเลเซียมีลักษณะหลากหลายและซับซ้อน โดยส่วนใหญ่ผู้ที่เข้าสู่อาชีพบริการทางเพศมักเป็นผู้ที่ สมควรใจเข้าทำงานด้วยตนเอง โดยมีแรงจูงใจสำคัญมาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ ความยากจน และความต้องการหารายได้ที่สูงกว่าประเทศต้นทาง สัดส่วนของผู้ให้บริการทางเพศที่สมควรใจจึงมีจำนวนมากกว่าผู้ที่ไม่สมควรใจ อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ค้าบริการบางส่วนที่ตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวงจากขบวนการนายหน้าหรือเครือข่ายค้ามนุษย์ ซึ่งมักอ้างว่าจะพาไปทำงานในภาคบริการทั่วไป เช่น ร้านอาหาร สปา หรือร้านเสริมสวย แต่เมื่อเดินทางถึงมาเลเซียกลับถูกบังคับให้ค้าประเวณีโดยไม่ได้รับยินยอม สตรีบางรายยังถูกยึดเอกสาร ใช้หนี้เป็นข้อผูกมัด หรือควบคุมเสรีภาพในการเคลื่อนไหว ซึ่งเข้าข่ายการค้ามนุษย์และละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน ดังนั้น แม้ภาพรวมจะสะท้อนให้เห็นว่าสัดส่วนของผู้ที่สมควรใจมีมากกว่า แต่การค้าประเวณีของคนไทยในมาเลเซียยังคงแฝงด้วยความเสี่ยงจากการแสวงหาประโยชน์โดยไม่ชอบ โดยเฉพาะในกรณีที่ขาดการคุ้มครองจากกฎหมายและระบบแรงงานข้ามชาติที่มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ รัฐบาลไทยและมาเลเซียต่างเล็งเห็นถึงความมีอยู่และความสำคัญที่เกิดจากปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนจึงได้มีความร่วมมือในการดำเนินมาตรการหลายด้านอย่างต่อเนื่อง ทั้งในเชิงการป้องกัน ปราบปราม และคุ้มครองผู้เสียหาย โดยการดำเนินการดังกล่าวครอบคลุมตั้งแต่การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การประชุมประชุม

คณะทำงานการจัดการชายแดนไทย-มาเลเซีย (Border Management Working Group Thailand-Malaysia: BMWG) ที่ได้มีการพูดถึงเราองการยกระดับการพัฒนา (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2568) ตลอดจนมีการตรวจสอบและควบคุมช่องทางการเดินทางที่อาจถูกใช้ในการลักลอบขนแรงงาน การจัดตั้งกลไกร่วมในระดับทวิภาคี เพื่อพัฒนาความร่วมมือในด้านการช่วยเหลือเหยื่อ การส่งกลับผู้เสียหาย และการฟื้นฟูเยียวยาทางสังคม นอกจากนี้ ทั้งสองประเทศยังได้ร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศ องค์การพัฒนาเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การให้ความรู้แก่ประชาชนกลุ่มเสี่ยง ตลอดจนการรณรงค์ป้องกันในระดับชุมชน (Surtees, ม.ป.ป.) ซึ่งถือเป็นแนวทางเชิงบูรณาการในการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การค้าประเวณีก็มีการดำเนินมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นหลังจากการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการเดินทางระหว่างประเทศในช่วงหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 กล่าวคือ ในช่วงสถานการณ์โรคระบาดโควิด-19 มีคนเข้าสู่ธุรกิจเพศพาณิชย์เพิ่มมากขึ้น (กรมสอบสวนคดีพิเศษ, 2565; MGR Online, 2563) โดยมีรายละเอียดตามหัวข้อในลำดับถัดไป

4.2 แนวทางความร่วมมือระดับทวิภาคีด้านการค้าประเวณีข้ามพรมแดนช่วงหลังโควิด-19

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ถือเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ส่งผลให้การค้าประเวณีมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มแรงงานหญิงที่ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงจากมาตรการควบคุมโรค อาทิ การล็อกดาวน์ การปิดพรมแดน การจำกัดการเดินทาง และการปิดกิจการหลากหลายประเภท มาตรการเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อแรงงานนอกระบบและกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ซึ่งส่วนใหญ่ขาดหลักประกันทางสังคมและไม่สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือจากภาครัฐได้อย่างทั่วถึง เมื่อรายได้หลักหยุดชะงัก หลายคนตกอยู่ในภาวะไร้ทางเลือกทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะผู้หญิงบางรายซึ่งจำเป็นต้องหาทางดำรงชีพเพื่อเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวอย่างเร่งด่วน (กนกพร จันทรพลอย, 2565) ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้บางคนเข้าสู่วงจรของการค้าบริการทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นโดยสมัครใจเพื่อแลกกับรายได้ หรือโดยถูกหลอกลวงจากเครือข่ายนายหน้าที่ฉวยโอกาสในช่วงวิกฤต ซึ่งล้วนเป็นผลลัพธ์ของความเปราะบางที่ถูกซ้ำเติมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19

4.2.1 สถานการณ์การค้าประเวณีข้ามพรมแดนช่วงหลังโควิด-19

หลังการผ่อนคลายมาตรการควบคุมการเดินทางระหว่างประเทศในช่วงหลังโควิด-19 สถานการณ์การค้าประเวณีข้ามพรมแดนระหว่างไทยและมาเลเซียมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน รายงานจากองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (MIGRATION, 2020) ระบุว่า ขบวนการค้ามนุษย์ในลักษณะข้ามพรมแดนได้กลับมาเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาประโยชน์ทางเพศ โดยผู้หญิงและเด็กหญิงยังคงเป็นกลุ่มเปราะบางที่ตกเป็นเป้าหมายหลักของการล่อลวงเพื่อค้าประเวณี เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงโควิด-19 ที่มีการจำกัดการเดินทางและการปิดชายแดนอย่างเข้มงวด ทำให้กิจกรรมการค้าประเวณีข้ามพรมแดนลดลงอย่างมีนัย ขบวนการลักลอบจึงหันมาใช้ช่องทางธรรมชาติและวิธีการที่ซับซ้อนขึ้นเพื่อหลบเลี่ยงการตรวจจับ อย่างไรก็ตาม หลังโควิด การเปิดชายแดนและการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ

ในบางพื้นที่ ทำให้กิจกรรมเหล่านี้กลับมาคึกคัก และมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การใช้โซเชียลมีเดียล่องลอยและการเดินทางด้วยวีซ่าท่องเที่ยว แรงกดดันทางเศรษฐกิจที่เกิดจากวิกฤตโควิด-19 ส่งผลให้ประชากรในพื้นที่ชายแดนมีความเสี่ยงสูงขึ้นในการตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ขาดโอกาสทางรายได้และอาชีพ ขบวนการลักลอบจึงใช้ช่องทางธรรมชาติและช่องทางผิดกฎหมายผ่านชายแดนไทย-มาเลเซียอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งการบังคับใช้กฎหมายและการควบคุมชายแดนยังไม่ทันต่อรูปแบบและเทคนิคใหม่ ๆ ของนายหน้า ทำให้สถานการณ์การค้าประเวณีข้ามพรมแดนหลังโควิดมีความรุนแรงและซับซ้อนเพิ่มขึ้น จากผลการศึกษาดังกล่าว จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและมาเลเซียในระดับทวิภาคี เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและปรับปรุงมาตรการบังคับใช้กฎหมายให้ทันสมัย นอกจากนี้ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ชุมชนชายแดนเกี่ยวกับความเสี่ยงและกลลวงของนายหน้า รวมถึงส่งเสริมช่องทางอาชีพและรายได้ทางเลือกที่ถูกกฎหมายในพื้นที่ชายแดน เพื่อลดแรงจูงใจในการเข้าร่วมขบวนการค้าประเวณีข้ามพรมแดนอย่างยั่งยืน

รายงานหลายแหล่งชี้ว่าในรายงานหลายแห่งชี้ว่าในช่วงก่อนโควิด-19 ไทยเป็นประเทศต้นทางของผู้หญิงที่ถูกลักลอบส่งไปค้าประเวณีต่างประเทศ โดยเฉพาะในมาเลเซีย โดยปี พ.ศ. 2561 รัฐบาลไทยแจ้งว่ามีการช่วยเหลือเหยื่อค้ามนุษย์เกือบพันราย ส่วนใหญ่เป็นแรงงานพม่าที่ถูกล่องลอยไปทำงานในมาเลเซีย ทั้งภาคเกษตร ประมง และค้าประเวณี (Keck, 2019) แม้จะไม่มีตัวเลขทางการที่เจาะจงเฉพาะผู้หญิงไทยที่ถูกส่งไปยังมาเลเซียอย่างเฉพาะ แต่ตัวเลขดังกล่าวถูกสะท้อนผ่านรายงานข่าวหลากหลายครั้ง เช่น ในปี พ.ศ. 2559 มีรายงานว่าหญิงไทย 21 ราย ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ ซึ่งเหยื่อยดังกล่าวถูกหลอกให้ไปทำงานที่มาเลเซียจนถูกจับกุม (ไทยพีบีเอส, 2559) เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเพียงตัวอย่างของบางส่วนที่สำรวจได้ในช่วงก่อนโควิด-19 อย่างไรก็ตามในช่วงโควิด-19 ส่งผลให้เกิดการชะลอการเดินทางข้ามพรมแดนอย่างมีนัย แต่ข้อมูลยังบ่งชี้ว่าการค้าประเวณียังคงดำเนินอยู่ ตัวอย่างเช่นปี พ.ศ. 2566 สหรัฐฯ ระบุว่าเหยื่อชาวไทยประมาณ 41 ราย ถูกนำไปค้าประเวณีในมาเลเซีย ส่วนกลางปี 2567 มีข่าวว่าตำรวจมาเลเซียจับกุมหญิงไทย 22 คนในสถานประกอบการให้บริการนวดกึ่งค้าประเวณีที่กัวลาลัมเปอร์ (Reporters, 2024) โดยรูปแบบของการค้าประเวณีจะยังคงดำเนินอยู่ในลักษณะเดิมเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นของการดำเนินกิจกรรมผ่านช่องทางออนไลน์ โดยเฉพาะในช่วงหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งเร่งให้เกิดการปรับตัวเข้าสู่แพลตฟอร์มดิจิทัลมากยิ่งขึ้นตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ (Eleuteri, 2021) โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการค้าประเวณีมีลักษณะคล้ายเดิมดังนี้

ประการที่ 1 ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วงหลังวิกฤตการณ์โควิด 19 แรงงานไทยส่วนใหญ่โดนเลิกจ้างงาน ไม่มีรายได้ บางรายได้จบการศึกษาในระดับที่สูงหรือบางรายก็ไม่มีวุฒิการศึกษารองรับ ไม่มีทางเลือกในการสมัครงานใหม่ ส่งผลต่อปัจจัยอื่น เช่น ขาดความรู้ขั้นพื้นฐาน การขาดความรู้ด้านกฎหมายสิทธิมนุษยชน ขาดความรู้ความไม่เท่าเทียมทางเพศ นำไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ในสังคมและครอบครัวอีกด้วย ในยุคโลกาภิวัตน์ปัจจุบันการเข้าถึงสื่อออนไลน์สามารถทำได้ง่าย มีการโฆษณาชักชวนไปทำงานในต่างแดนด้วยแรงจูงใจถึงค่าแรง ชีวิตการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพียงเชื่อแค่คำหลอกลวงว่าไปทำงานต่างประเทศได้เงินดี เป็นที่เชิดหน้าชูตาให้

ครอบครัว แต่หาว่าไม่ว่านั่นคือเส้นทางสู่ขบวนการค้าประเวณี แรงผลักดันทำให้ผู้คนต้องดิ้นรนหรือขาดกระบวนการนี้คิด ในการไปทำงานในต่างประเทศ ขาดความรู้ผิดชอบชั่วดี และในประเทศไทยยังมีแหล่งสถานบริการทางเพศหลายแห่ง เช่น ซอยพัฒน์พงศ์ ซอยนานา ซอยดาวบอยในกรุงเทพฯ เมืองชายทะเล ปาดองในภูเก็ต เชียงใหม่ทางตอนเหนือ เมืองชายทะเลพัทยา (Redcat, n.d.) และเมืองหาดใหญ่ ด้านนอก อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ซึ่งให้บริการกลุ่มลูกค้าชาวมาเลเซีย สิงคโปร์และจีน พบว่ามีแหล่งสถานบริการทางเพศให้บริการจำนวนไม่น้อย (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2022) ทำให้เห็นว่าแหล่งค้าบริการในประเทศไทยเข้าถึงได้ง่าย เมื่อมีเพื่อนหรือคนรู้จักเข้าไปทำงานบริการทางเพศกลับมาส่งต่อข้อมูลให้กับคนอื่น ๆ และชักชวนเข้าสู่ขบวนการค้าประเวณีโดยไม่คำนึงถึงผลเสียใด การหารายได้เพื่อเลี้ยงชีพครอบครัวหรือความต้องการบริโภควัตถุสังคมนำมาส่งต่อเนื่องเป็นวัฏจักรต่อไปเรื่อย ๆ และมีนายหน้ามักหลอกล่อกลุ่มเหยื่อที่ต้องการหางานในต่างแดน เพื่อหลอกล่อให้เหยื่อไว้ใจ (รัชตารณรัชต์ ทศนรินทร์, และณิรณัฐ วงศ์เจริญ, 2564) และสนับสนุนให้ไปทำงานในมาเลเซีย โดยอ้างว่าค่าตัวในดินแดนมาเลเซียให้เรทราคาสูงกว่าในไทย

ประการที่ 2 บริบททางเศรษฐกิจและสังคมนอกจากเรื่องค่าแรงที่สูงกว่าประเทศไทยแล้ว ความต้องการทางเพศในตลาดมาเลเซียมักเป็นที่ต้องการสูง ในมาเลเซียการค้าประเวณีถือเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมาย แต่ตลาดการค้ามักจะทำให้คนไทยไปทำในสถานที่บันเทิง หรือตลาดมืดเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ลูกค้า ความต้องการแรงงานราคาถูกจากตลาดค้าเสรี ช่องโหว่กฎหมายที่ไม่เข้มงวด หลีกเลียงการถูกตรวจสอบ ประเทศมาเลเซียถูกมองเป็นแหล่งค้าบริการธุรกิจผิดกฎหมายข้ามชาติ จากความต้องการที่เพิ่มขึ้นของตลาด สำหรับบริการในกัวลาลัมเปอร์หรือยะโฮร์บาห์รู (หลังติดกับสิงคโปร์) พบข้อมูลว่ามีโสเภณีต่างชาติมากที่สุด โดยจะจ่ายค่าเงินมากกว่าในสิงคโปร์ (เทียบเท่า 2,000 และ 3,000 บาท) นี่เป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนไทยเข้าไปทำงานบริการทางเพศในดินแดนมาเลเซียเพิ่มขึ้น (Pierre Le Roux & Beullier, 2010) ยกตัวอย่างการศึกษาพบว่ามียางงานชาวคนไทยเดินทางไปทำงานในมาเลเซียทั้งสมัครใจและไม่ยินยอม เช่น ผู้เสียหายอาจถูกล่อลวงไปหรือไปทำงานโดยสมัครใจก็ตาม มีการเผยแพร่ของขบวนการค้าประเวณีต่อเนื่อง โศกนาฏกรรมของการค้ามนุษย์เพื่อการค้าประเวณีและความทุกข์ยากของเหยื่อ มาเลเซียเป็นทั้งประเทศทางผ่านและปลายทาง วารสารนี้ได้สัมภาษณ์เหยื่อที่เข้าไปทำงานในดินแดนมาเลเซียจำนวน 10 คน ที่ถูกจับกุมและส่งไปที่สถานพักพิงสตรีแห่งหนึ่งในกัวลาลัมเปอร์ (ประมาณ 142,000 รายที่เป็นเหยื่อการค้าประเวณีโดย 8,000 ถึง 10,000 รายอยู่ในกัวลาลัมเปอร์) ตัวเลขเหล่านี้ยังมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่แรงจูงใจหลักของผู้ค้าประเวณีและการบังคับใช้กฎหมายที่ทุจริต คือ การหารายได้จากเหยื่อที่มีความประสงค์ต้องการงานที่มีค่าตอบแทนสูงกว่า ขบวนการค้าประเวณีเสี่ยงต่อการถูกเอาเปรียบในตลาดเชิงพาณิชย์ (Nadaswaran & Leon, 2021) โดยบริบทแล้วในสังคมมักมองว่าสังคมชายเป็นใหญ่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงธรรมชาติของการกดขี่ซ้ำซาก จึงมีโอกาสถูกล่อลวงจากเพื่อน ญาติ ผู้คนรอบข้างได้ง่าย ล่อลวงให้ทำงานบริการและอ้างว่าจะได้ค่าตอบแทนสูง และจะให้วุฒิภาวะแก่พวกเขาที่ไม่เคยได้รับ ในวารสารได้กล่าวว่า

“Women and children were always seen as a product of trade”

ผู้หญิงและเด็กเป็นเพียงสินค้าในตลาด เห็นได้ชัดว่าการบังคับใช้กฎหมายของมาเลเซียในท้องถิ่นต่อเหยื่อ ไม่ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างเพียงพอ เนื่องจากคนเหล่านั้นมีความเปราะบางทางเพศ จึงเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงในสถานการณ์นี้ ผู้ค้าส่วนใหญ่ไม่ได้รับการลงโทษและเจียบหายไป ต่างจากเหยื่อที่ตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่มีทางช่วยเหลือตัวเองได้ การค้าทางเพศรวมถึงผู้ที่ทำงานบริการทางเพศโดยสมัครใจ ถูกกักขังจำต้องโดนบังคับใช้หนี้ (Nadaswaran & Leon, 2021) จำนวนเหยื่ออาจเพิ่มขึ้นหรือยังไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนในการแก้ปัญหา หรือขาดหลักฐานว่าความพยายามของรัฐจะส่งผลจริงจัง

กรมตรวจคนเข้าเมืองรัฐเปรัก (JIM) ได้จับกุมชาวต่างชาติ จากโรงแรมแห่งหนึ่งซึ่งประกอบธุรกิจค้าประเวณีผิดกฎหมายและสถานบันเทิงพิเศษอีก 2 แห่งในละแวกเมืองอิโปห์ ชาวต่างชาติเหล่านี้ถูกควบคุมตัวในความผิดโดยแอบลักลอบเข้าเมืองเพื่อทำการค้าประเวณีแบบผิดกฎหมาย จับกุมตัวชาวต่างชาติ 78 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้หญิงและผู้ชาย 10 คน (ไทย 64 คน เวียดนาม 13 คน เนปาล 4 คน อินเดีย 3 คน บังกลาเทศ 3 คน ศรีลังกา 1 คน) อายุระหว่าง 21 ถึง 46 ปี ถูกควบคุมตัวและดำเนินการกับบุคคลหรือบริษัทที่ให้ที่พักพิงแก่ผู้พวยผิดกฎหมายในสถานที่ของตน ผู้กระทำความผิดดังกล่าวจะถูกดำเนินคดีในศาลต่อไป และยังมีรายงานข่าวที่มีคนไทยถูกจับกุมเป็นจำนวนมาก (Bernama, 2022)

ประการที่ 3 ผลกระทบเชิงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยการค้ามนุษย์กรณีการค้าประเวณีด้วยปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันภายในประเทศ ส่งผลกระทบหลายประการ เช่น ด้านสังคม ด้านสิทธิมนุษยชน และยังส่งผลกระทบด้านการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยตรง ความเชื่อมั่นในการเจรจาความร่วมมือในระดับทวิภาคีไทย – มาเลเซีย หากบริหารจัดการไม่ดี อาจนำไปสู่ความขัดแย้งเชิงนโยบาย เช่น การคุมเข้มชายแดน หรือการจำกัดแรงงานข้ามชาติ ส่งผลต่อภาพลักษณ์ในเชิงลบต่อประเทศไทยและมาเลเซีย เกิดการลักลอบข้ามแดนระหว่างไทยและมาเลเซียจากช่องทางธรรมชาติ และการค้ามนุษย์ทำให้ทั้งไทยและมาเลเซียต้องระดมกำลังด้านความมั่นคงบริเวณชายแดนมากขึ้น การปฏิบัติต่อเหยื่ออย่างไม่เหมาะสม หรือมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้อง อาจส่งผลให้เกิดความตึงเครียดทางการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ไทยและดินแดนมาเลเซีย อาจกระทบต่อความน่าเชื่อถือของประเทศในระดับนานาชาติ หากไม่มีการจัดการความร่วมมืออาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศอีกด้วย และส่งผลกระทบต่อความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันในระดับรัฐ ปัญหาอาจลุกลามไปกระทบต่อความร่วมมือด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน ด้านแรงงาน ด้านการท่องเที่ยว ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ในเชิงลบ ความเชื่อมั่นของนักลงทุนและด้านประชาคม ทั้งสองประเทศต้องเร่งปรับภาพลักษณ์ด้วยการดำเนินคดีและเปิดเผยความจริงต่อสาธารณะ เกิดความเสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์ในเวทีระดับโลก และอาจไม่ได้รับความช่วยเหลือจากนานาชาติ (Pierre Le Roux & Beullier, 2010)

ผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นแรงกดดันจากเวทีโลกจำเป็นต้องมีการพูดคุยและเจรจาร่วมกันระหว่างประเทศ ตั้งแต่การร่วมกันสอดส่องตรวจคนเข้าเมือง และการปราบปรามเครือข่ายนายหน้า อาจชะลอความร่วมมือเชิงบวก เช่น การเปิดจุดผ่านแดนใหม่ หรือการพัฒนาชายแดนแบบไร้รอยต่อ พัฒนาความร่วมมือด้านการทูตและสิทธิมนุษยชน กรณีคนไทยถูกจับในมาเลเซีย

เนื่องจากค่าประเวณี หรือเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ รัฐบาลไทยต้องเข้าไปช่วยเหลือ เช่น ผ่าน สถานกงสุล หรือกระทรวงการต่างประเทศ หากมาเลเซียบังคับใช้กฎหมายแรงเกินไป อาจเกิดการ ร้องเรียนเรื่องสิทธิมนุษยชนหรือการปฏิบัติต่อแรงงานข้ามชาติ ทำให้ต้องมีการประชุมทวิภาคี บ่อยครั้งเพื่อหารือเรื่องการส่งตัวกลับประเทศ หรือการคุ้มครองผู้เสียหาย

กล่าวโดยสรุป ลักษณะการค้าประเวณีของคนไทยในดินแดนมาเลเซียช่วงโควิด 19 มี ลักษณะคล้ายคลึงแบบเดิม แต่เนื่องด้วยมาตรการที่ดำเนินในช่วงเวลาดังกล่าวส่งผลกระทบ โดยตรงต่อแรงงานนอกระบบและกลุ่มผู้มีรายได้น้อยซึ่งหนึ่งในปัจจัยดังที่ส่งผลให้บางคนเข้าสู่ วงจรของการค้าบริการทางเพศ ไม่ว่าจะเป็นโดยสมัครใจเพื่อแลกกับรายได้ หรือโดยถูกหลอกลวง จากเครือข่ายนายหน้าที่ฉวยโอกาสในช่วงวิกฤต ซึ่งล้วนเป็นผลลัพธ์ของความเปราะบางที่ถูก ข้ำเติมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยรูปแบบของการค้าประเวณีจะยังคง ดำเนินอยู่ในลักษณะเดิมเป็นส่วนใหญ่ แต่ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นของการดำเนินกิจกรรมผ่านช่องทาง ออนไลน์ โดยเฉพาะในช่วงหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งเร่งให้เกิดการปรับตัวเข้าสู่ แพลตฟอร์มดิจิทัลมากยิ่งขึ้นตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างไรก็ตาม ความ ร่วมมือระหว่างรัฐบาลไทยและมาเลเซียยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันและปราบปราม การค้ามนุษย์ในทุกรูปแบบ รวมถึงการค้าประเวณีข้ามพรมแดน โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.2.2 กลไกความร่วมมือด้านการค้าประเวณีข้ามพรมแดนช่วงหลังโควิด-19

รัฐบาลไทยและมาเลเซียได้ฟื้นฟูและเสริมสร้างกลไกความร่วมมือเพื่อรับมือกับการค้า มนุษย์ข้ามพรมแดน เนื่องจากการค้าประเวณีตามที่ได้กล่าวไปข้างต้นไม่ใช่เพียงการเคลื่อนย้าย แรงงานผิดกฎหมาย แต่ยังแฝงด้วยมิติของการละเมิดสิทธิมนุษยชน การแสวงหาผลประโยชน์จาก กลุ่มเปราะบาง และความล้มเหลวของกลไกการคุ้มครองในระดับรัฐ ดังนั้นความร่วมมือระหว่าง ประเทศไทยและมาเลเซียในการรับมือกับปัญหาการค้าประเวณีจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยการดำเนินการของทั้งสองประเทศมีรายละเอียดดังนี้

การดำเนินการของประเทศไทยมีการจัดการความร่วมมือภายในรัฐโดยมีนโยบายร่วมกัน ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในการช่วยเหลือเหยื่ออย่างเป็นทางการ เพื่อไม่ให้คนไทย ต้องตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์นี้ อีก ประเทศไทยให้นิยามการค้ามนุษย์ในกรณีการค้า ประเวณีเป็นปรากฏการณ์ร้ายแรงที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนและส่งผลกระทบในสังคมเป็นอย่างมาก เช่น การใช้แรงงานโดยบังคับขู่เข็ญ หรือการบังคับให้กระทำการค้าบริการทางเพศ และการถูก ล่อลวงให้เป็นแรงงานข้ามชาติโดยตกอยู่ในสภาวะแสวงหาผลประโยชน์จากเรื่อร่าอย่างไม่เป็น ธรรม ประเทศไทยจึงมีนโยบายในการต่อต้านการค้าประเวณีทุกรูปแบบ และพัฒนาความร่วมมือ ของทุกภาคส่วนจากภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนเพื่อป้องกันและปราบปรามอย่างมี ประสิทธิภาพ

บทบาทของภาครัฐ ในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์โดยการใช้กฎหมายบังคับอย่าง เข้มงวด ออกพ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พ.ศ. 2539 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) เป็น กฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในประเทศไทย ซึ่งมีสาระสำคัญ ในการกำหนดความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ รวมไปถึงการค้ามนุษย์เพื่อการค้าประเวณีหรือ แสวงหาประโยชน์ทางเพศ มีการออกกฎหมายคุ้มครองผู้เสียหายจัดหาที่พักพิง ให้การ

รักษาพยาบาลการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือทางกฎหมายและ มีการพัฒนาตัวกำหนดบทบาท และหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือและดำเนินคดีแก่ผู้กระทำความผิด ป้องกันปราบปรามและยับยั้งการกระทำความผิด ต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับ สถานการณ์และความจำเป็นในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ในกรณีการค้า โดยแก้ไข เพิ่มเติม ดังนี้

ตาราง 1 เปรียบเทียบการแก้ไข พ.ร.บ. คำประเวณี 2539

หัวข้อ	พ.ร.บ. คำประเวณี 2539 (เดิม)	พ.ร.บ. คำประเวณี 2539 (แก้ไขเพิ่มเติม)
ประกาศใช้ วัตถุประสงค์	พ.ศ. 2539 ควบคุมและปราบปรามการ ค้าประเวณี	แก้ไขล่าสุด พ.ศ. 2560 เพิ่มมาตรการการป้องกัน ผู้เสียหาย
นิยาม การบังคับใช้ บทลงโทษ	เพื่อการค้าบริการทางเพศ ภายในประเทศ จำคุกสูงสุด 15 ปี ปรับสูงสุด 300,000 บาท	เพิ่มความคุ้มครองโดยเฉพาะเด็ก เพิ่มการควบคุมช่องทางออนไลน์ เพิ่มโทษหากเหยื่ออายุต่ำกว่า 18 ปี (จำคุกสูงสุด 20 ปี)
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กระทรวงมหาดไทย / พม. / ตำรวจท้องที่	เพิ่มบทบาทองค์กรอิสระ
ความคุ้มครอง	มีบ้านพักเด็กและครอบครัวของ พม.	เพิ่มระยะเวลาพักและฟื้นฟูอาชีพ

ที่มา : (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2562)

พระราชบัญญัติการป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์แห่งชาติสนับสนุนความช่วยเหลือ เยื่อร่วมกันจัดหาที่พักพิง การฟื้นฟูและการให้โอกาสกลับคืนสังคมแก่เหยื่อผู้เสียหายจากการค้า ประเวณี นอกจากนี้ยังพัฒนากลไกการป้องกันตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุและเฝ้าระวัง รวมถึงการพัฒนา นโยบายที่ช่วยลดปัจจัยเสี่ยงที่นำไปสู่การค้าประเวณี ภาครัฐทำงานร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อปราบปรามขบวนการค้ามนุษย์รวมถึงค้าประเวณีข้ามชาติ

บทบาทของภาคเอกชนและประชาชน โดยการดำเนินธุรกิจอย่างมีจริยธรรมไม่สนับสนุน การใช้แรงงานผิดกฎหมายและหลีกเลี่ยงการร่วมมือกับธุรกิจที่มีพฤติกรรมละเมิดสิทธิแรงงาน สร้างมาตรฐานแรงงานที่เป็นธรรม จ่ายค่าจ้างอย่างเหมาะสม ให้สวัสดิการที่ดีและช่วยกัน ตรวจสอบช่องทางที่ส่งผลให้เกิดแรงงานผิดกฎหมาย สนับสนุนการฝึกอบรมเหยื่อและการจ้างงาน ผู้เสียหาย ร่วมมือกับภาครัฐในการทำงานร่วมกับหน่วยงานและ NGO ความร่วมมือบทบาทจาก ประชาชนในการหยุดยั้งการค้าประเวณี ตระหนักถึงปัญหาและช่วยกันเฝ้าระวัง ให้ความรู้และทำ

ความเข้าใจเกี่ยวกับขบวนการค้าประเวณี เพื่อสังเกตและแจ้งเบาะแสพฤติกรรมที่น่าสงสัยที่เข้าข่ายการค้ามนุษย์ในกรณีการค้าประเวณี สามารถโทรแจ้งสาย 1300 ด่วนได้ทันที ไม่สนับสนุนธุรกิจที่ใช้แรงงานผิดกฎหมาย ช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เสียหาย งบประมาณลักษณะเดิมของโสมเกี๋ย มีส่วนร่วมในโครงการช่วยเหลือเหยื่อหรือสนับสนุนองค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างเต็มที่ (กรมประชาสัมพันธ์, 2568)

การดำเนินการของประเทศมาเลเซียมีแผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ รวมถึงการค้าประเวณี (2021-2025) ที่เรียกว่า NAPTIP 2021-2025 ของไนจีเรียทำหน้าที่เป็นเอกสารอ้างอิงนโยบายที่ระบุหลักการแนวทาง เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ การค้ามนุษย์ส่งผลกระทบต่อศักดิ์ศรีของชีวิตมนุษย์อย่างไม่ต้องสงสัย โดยมีหลักฐานยืนยันว่าเหยื่อจำนวนมากเสียชีวิตระหว่างการเดินทางหรือเสียชีวิตในมือของผู้ค้ามนุษย์ ซึ่งเป็นผลเสียต่อทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รัฐบาลกลางของไนจีเรียได้พยายามอย่างเต็มที่เพื่อควบคุมการสูญเสียครั้งใหญ่ที่เกิดจากการค้ามนุษย์ด้วยการจัดตั้ง NAPTIP (Anuforum, 2014) แผนงานที่ออกแบบมาเพื่อปราบปรามการค้ามนุษย์ในมาเลเซีย รัฐบาลมาเลเซียได้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาผ่านการตราพระราชบัญญัติป้องกันการค้ามนุษย์และการลักลอบขนคนเข้าเมือง และได้จัดตั้ง ATIPSOM Anti-Trafficking in Persons and Anti-Smuggling of Migrants Act เพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์ทุกรูปแบบรวมถึงการค้าประเวณี

ประเทศมาเลเซียมี ATIPSOM เป็นพระราชบัญญัติหลักที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 เพื่อควบคุมและปราบปรามการค้ามนุษย์รวมถึงการค้าประเวณีและการลักลอบขนคนเข้าเมือง ความร่วมมือภายในรัฐของประเทศมาเลเซียมีการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีรวมถึงการลักลอบขนย้ายถิ่นฐาน ผ่านการปรับปรุงกฎหมาย แผนยุทธศาสตร์ และความร่วมมือระหว่างระดับชาติ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคม ที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือผู้เสียหายจากการค้าประเวณี บุคลากรหน่วยงานภาครัฐการจัดตั้งหน่วยงานที่ประสานหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ตำรวจ กรมตรวจคนเข้าเมืองและหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ในการดำเนินงาน จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือพักพิงฟื้นฟู สภาพจิตใจและการให้คำปรึกษาทางด้านกฎหมายแก่ผู้เสียหาย นอกจากนี้ยังมีเครือข่ายองค์กรภาคประชาสังคมที่ร่วมมือกับภาครัฐในการช่วยเหลือผู้เสียหายจัดตั้งศูนย์รับแจ้งค้ามนุษย์หมายเลข 1599 (สำนักงานเลขานุการศูนย์บัญชาการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน, 2561) ทางกฎหมายและการลักลอบขนย้ายกำหนดบทลงโทษทั้งจำคุกปรับและทารุณ อนุญาตให้คุ้มครองเหยื่อรวมถึงการให้พักชั่วคราว ฟื้นฟู และส่งกลับประเทศ (MIGRATION, 2020)

การค้ามนุษย์กรณีการค้าประเวณีด้วยปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันภายในประเทศ ส่งผลกระทบหลายประการ เช่น ด้านสังคม ด้านสิทธิมนุษยชน และยังส่งผลกระทบด้านการทูตและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยตรง ความเชื่อมั่นในการเจรจาความร่วมมือในระดับทวิภาคีไทย – มาเลเซีย หากบริหารจัดการไม่ดี อาจนำไปสู่ความขัดแย้งเชิงนโยบาย เช่น การคุมเข้มชายแดนหรือการจำกัดแรงงานข้ามชาติ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ในเชิงลบต่อประเทศไทยและมาเลเซีย เกิดการลักลอบข้ามแดนระหว่างไทยและมาเลเซียจากช่องทางธรรมชาติ และการค้ามนุษย์ทำให้ทั้งไทยและมาเลเซียต้องระดมกำลังด้านความมั่นคงบริเวณชายแดนมากขึ้น การปฏิบัติต่อเหยื่ออย่าง

ไม่เหมาะสม หรือมีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้อง อาจส่งผลให้เกิดความตึงเครียดทางการทูต และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและดินแดนมาเลเซีย อาจกระทบต่อความน่าเชื่อถือของประเทศในระดับนานาชาติ หากไม่มีการจัดการความร่วมมืออาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศอีกด้วย และส่งผลกระทบต่อความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันในระดับรัฐ ปัญหาอาจลุกลามไปกระทบต่อความร่วมมือด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน ด้านแรงงาน ด้านการท่องเที่ยว ด้านศาสนาและวัฒนธรรม ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ในเชิงลบ ความเชื่อมั่นของนักลงทุนและด้านประชาคม ทั้งสองประเทศต้องเร่งปรับภาพลักษณ์ด้วยการดำเนินคดีและเปิดเผยความจริงต่อสาธารณะ เกิดความเสื่อมเสียต่อภาพลักษณ์ในเวทีระดับโลก และอาจไม่ได้รับความช่วยเหลือจากนานาชาติ

ผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นแรงกดดันจากเวทีโลกจำเป็นต้องมีการพูดคุยและเจรจาร่วมกันระหว่างประเทศ ตั้งแต่การร่วมกันสอดส่องตรวจคนเข้าเมือง และการปราบปรามเครือข่ายนายหน้า อาจชะลอความร่วมมือเชิงบวก เช่น การเปิดจุดผ่านแดนใหม่ หรือการพัฒนาชายแดนแบบไร้รอยต่อ พัฒนาความร่วมมือด้านการทูตและสิทธิมนุษยชน กรณีคนไทยถูกจับในมาเลเซียเนื่องจากค้าประเวณี หรือเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ รัฐบาลไทยต้องเข้าไปช่วยเหลือ เช่น ผ่านสถานกงสุล หรือกระทรวงการต่างประเทศ หากมาเลเซียบังคับใช้กฎหมายแรงเกินไป อาจเกิดการร้องเรียนเรื่องสิทธิมนุษยชนหรือการปฏิบัติต่อแรงงานข้ามชาติ ทำให้ต้องมีการประชุมทวิภาคีบ่อยครั้งเพื่อหารือเรื่องการส่งตัวกลับประเทศ หรือการคุ้มครองผู้เสียหาย

การดำเนินการของประเทศทั้งสองเป็นภาพสะท้อนสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นร่วมกันในการรับมือกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ โดยเฉพาะการค้ามนุษย์ในรูปแบบของการค้าประเวณี ซึ่งมีลักษณะซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วหลังวิกฤตโควิด-19 ความร่วมมือดังกล่าวไม่เพียงสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักรู้ในระดับนโยบายของทั้งสองประเทศเท่านั้น หากยังสะท้อนถึงการพัฒนาแนวทางปฏิบัติที่มุ่งเน้นการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของเหยื่อ การแลกเปลี่ยนข่าวกรอง การใช้กลไกชายแดนร่วม และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกฎหมายภายในประเทศเพื่อให้การปราบปรามการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากผู้หญิงและเด็กหญิงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยทั้งสองมีกลไกความร่วมมือดังนี้

ประเทศไทยและประเทศมาเลเซียมีมาตรการกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์กรณีค้าประเวณี โดยแต่ละหน่วยงานมีบทบาทในการช่วยเหลือกันเสมอ ตลอดจนไปถึงความร่วมมือระดับทวิภาคี จากประเด็นที่มีผู้เสียหายชาวไทยถูกล่อลวงเข้าไปการค้าประเวณีในดินแดนมาเลเซีย จากการลักลอบผ่านชายแดนอย่างผิดกฎหมาย ทั้งนี้ทั้งสองประเทศมีความร่วมมือระดับทวิภาคีในการลดปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงผ่านกระบวนการช่วยเหลือร่วมกันทุกภาคส่วน โดยมีการจัดตั้งการประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาข้ามชาติในทุกภาคส่วน เช่น การจัดตั้งประชุมการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจไทยและตำรวจมาเลเซีย การฝึกอบรมและเสริมศักยภาพเจ้าหน้าที่ การปฏิบัติการร่วมและการช่วยเหลือเหยื่อ ความร่วมมือทางด้านกฎหมายลักษณะพื้นที่ชายแดนที่เปิดกว้างยังเป็นช่องทางให้เกิดปัญหา โดยเฉพาะปัญหาการค้ามนุษย์กรณีการค้าประเวณี ด้วยเหตุนี้ ทั้งสองประเทศจึงได้พัฒนาความร่วมมืออย่างใกล้ชิดผ่านกลไกต่าง ๆ เพื่อป้องกันและปราบปราม ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความร่วมมือด้านความ

มั่นคง การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการปฏิบัติการร่วมในพื้นที่ชายแดน มีการจัดประชุมร่วมประจำปีระหว่างหน่วยงานตำรวจทั้งสองประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรอง และหารือเกี่ยวกับแนวทางการสืบสวน การจับกุม และการส่งตัวผู้ต้องหา คำนวณหรือเกี่ยวข้องกับ การค้าประเวณีข้ามพรมแดน

ตาราง 2 ตัวอย่างการประชุมแนวทางความร่วมมือการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์กรณี การค้าประเวณี ช่วงปี พ.ศ. 2564-2567

หัวข้อการประชุม	รายละเอียดที่สำคัญ	เป้าหมาย
การประชุมคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการค้ามนุษย์ ครั้งที่ 4 และคณะกรรมการ ประสาน และ กำกับ การ ดำเนินงาน ป้องกัน และ ปราบปรามการค้ามนุษย์ ครั้งที่ 6/2564 (ออนไลน์, 2021) วันที่ 23 ธ.ค. 2564	ปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม ในการสืบสวน สอบสวนคดีผ่านช่องทางออนไลน์ ที่หลอกคนไทย ไปบังคับใช้แรงงานและค้าประเวณีในประเทศ ปลายทาง ย้ำเตือนให้ประชาชนระมัดระวังมิให้ตก เป็นเหยื่อหรือหลงเชื่อการชักชวน และ พื้นฟู เยียวยาสุขภาพจิตใจโดยยึดผู้เสียหายเป็น ศูนย์กลาง ให้เป็นไปตามหลักมาตรฐานสากล	ลบภาพจำ Sex tourism
ต่อต้านการค้ามนุษย์โดยมี ผู้เชี่ยวชาญด้านการค้ามนุษย์ ประเทศสมาชิกอาเซียน และ หน่วยงานต่าง ๆ วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2566 (สำนักงานอัยการสูงสุด, 2566)	เสริมสร้างความร่วมมือด้านกระบวนการยุติธรรม ทางอาญาในภูมิภาค โดยเฉพาะในประเด็นการ คืบครองผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์และการ ทดแทนค่าสินไหมทดแทน	การจัดประชุมอย่าง ต่อเนื่องเพื่อแลกเปลี่ยน มุมมองจากการ ปฏิบัติงานจริง จัดทำ แนวปฏิบัติ (SOP) พิจารณาชุดเคสค่า สินไหมทดแทน
การประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสกลุ่ม เฉพาะกิจกระบวนการบาห์ลีครั้งที่ 17 ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย (กระทรวงการ ต่างประเทศ, 2567) 2-3 พฤษภาคม พ.ศ. 2567	การหารือความคืบหน้าในการดำเนินงานและ แนวทางขับเคลื่อนการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ เพื่อ ต่อต้านและการลักลอบของคดียาเสพติดและการค้า มนุษย์ทุกรูปแบบโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการ หลอกหลวงทางอินเทอร์เน็ต	การคัดกรอง และ คืบครองเหยื่อจาก กระบวนการค้ามนุษย์ ผ่านกลไกการส่งต่อ ระดับชาติและเน้นย้ำ ถึงความสำคัญในการ ส่งเสริมความร่วมมือ
การประชุมร่วมระหว่างตำรวจ ไทยและตำรวจมาเลเซีย ระดับ บริหาร ครั้งที่ 27 5-8 สิงหาคม พ.ศ. 2567 (ทีมข่าวอาชญากรรม, 2567)	การประชุมได้ร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อมูล 9 หัวข้อ รวมถึงการค้ามนุษย์กรณีการค้าประเวณี การ รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของ ประชาชนตามแนวชายแดน การฝึกอบรมและ พัฒนาศักยภาพบุคลากร	เดินทางพัฒนาความ ร่วมมือระดับทวิภาคี เพื่อความปลอดภัยและ ความ มั่น คง ให้ มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ที่มา : ผู้เขียน

การประชุมประจำปีที่เกิดขึ้นสลับกันระหว่างทั้งสองประเทศ โดยที่ประชุมได้ร่วมกัน แลกเปลี่ยนข้อมูล 9 หัวข้อ รวมถึงการค้าประเวณีที่ส่งผลกระทบต่อราชอาณาจักรไทยและดินแดน มาเลเซีย สำนักงานตำรวจของทั้งสองมีค้ำประกันกันเพื่อต้องการสร้างความปลอดภัยและความ มั่นคงตามขอบชายแดน โดยมีการฝึกอบรมและเสริมศักยภาพเจ้าหน้าที่ของทั้งสองประเทศ ร่วมกัน โดยควบคุมเรื่องการระบุตัวผู้ค้า เสริมการช่วยเหลือฟื้นฟูและส่งตัวผู้เสียหายกลับอย่าง ปลอดภัย ประเทศไทยและมาเลเซียมีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition Treaty) ซึ่งช่วย ให้สามารถส่งตัวผู้ต้องสงสัยหรือผู้กระทำผิดในคดีความมนุษย์และค้าประเวณีข้ามชาติกลับมา ดำเนินคดีได้ และมีความร่วมมือในการสนับสนุนการฝึกอบรมกับเจ้าหน้าที่เพื่อส่งตัวผู้เสียหาย กลับไปยังประเทศต้นทางอย่างปลอดภัย

ประเทศไทยและประเทศมาเลเซียมีความร่วมมือในการป้องกันและปราบปรามการค้า มนุษย์ทุกรูปแบบ รวมถึงกรณีการค้าประเวณีข้ามพรมแดน ผ่านความร่วมมือจากสถาบันต่าง ๆ ที่ ให้การสนับสนุนในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ ในการให้ความรู้การระบุตัวผู้ต้องหา ความร่วมมือระดับ อาเซียนในการเสริมสร้างความมั่นคงตามแนวขอบชายแดน และมีการให้ความร่วมมือในการจัด ประชุมร่วมกันเป็นประจำเพื่อกระชับความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ระหว่างปี พ.ศ. 2564–2567 ไทยและ มาเลเซียได้เข้มแข็งความร่วมมือหลายด้านทั้งระดับตำรวจ กระทรวงยุติธรรม และองค์การระหว่าง ประเทศ เพื่อป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีและการค้ามนุษย์ข้ามพรมแดน ภายใต้ความ ร่วมมือป้องกันและปราบปราม ทั้งสองร่วมติดตามผลการปฏิบัติและพร้อมดำเนินการตามแผน ความร่วมมือ ใช้เทคโนโลยีและประสานองค์การตำรวจสากล ให้การสืบสวนและการจับกุมมี ประสิทธิภาพมากขึ้น โดยความร่วมมือระหว่างทั้งสองประเทศสามารถทำได้ได้เป็นกลไก ดังต่อไปนี้

1) แนวทางในการป้องกันและปราบปรามปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนระหว่าง ประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย จำเป็นต้องอาศัยการดำเนินการอย่างเป็นระบบและรอบด้าน ทั้งในมิติของการเสริมสร้างศักยภาพภายในประเทศและการขยายความร่วมมือในระดับทวิภาคี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่รูปแบบการแสวงหาประโยชน์ทาง เพศมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ช่องทางออนไลน์และเครือข่ายข้ามชาติเข้ามามีบทบาทสำคัญใน การล่อลวง ควบคุม และเคลื่อนย้ายเหยื่อข้ามพรมแดน ซึ่งกลไกของรัฐเพียงฝ่ายเดียวไม่อาจ ตอบสนองต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในด้านของประเทศไทย การวางนโยบายที่คำนึงถึงสิทธิมนุษยชนของเหยื่อเป็นหัวใจ สำคัญของการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี รัฐควรส่งเสริมการปรับปรุงกฎหมายให้ ทันสมัย สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของยุคสมัย และแยกแยะอย่างชัดเจนระหว่าง ผู้กระทำผิด กับ ผู้เสียหาย เพื่อไม่ให้เกิดการบังคับใช้กฎหมายกลายเป็นเครื่องมือในการซ้ำเติมกลุ่มเปราะบาง นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องสร้างระบบเฝ้าระวังเชิงรุก โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการ ตรวจสอบการล่อลวงผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และพัฒนาระบบคัดกรองผู้ที่มีแนวโน้มจะตกเป็น เหยื่ออย่างแม่นยำ พร้อมทั้งขยายบทบาทขององค์กรภาคประชาสังคมและเครือข่ายชุมชน ชายแดนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการป้องกันและช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับประเทศมาเลเซีย แม้ว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้ามนุษย์จะมีความเข้มงวด แต่การบังคับใช้ในทางปฏิบัติยังเผชิญกับข้อจำกัดบางประการ โดยเฉพาะในประเด็นของการคุ้มครองเหยื่อที่เป็นชาวต่างชาติ ดังนั้น การพัฒนาแนวทางที่ให้ความสำคัญกับการดูแลเหยื่อมากกว่าการลงโทษเหยื่อ จึงเป็นสิ่งจำเป็นควบคู่ไปกับการส่งเสริมการบูรณาการงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับภาคประชาสังคมในประเทศ เพื่อให้สามารถเฝ้าระวัง ตรวจสอบ และช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงได้อย่างทันท่วงที ในระดับของความร่วมมือระหว่างประเทศ แนวทางในการปราบปรามการค้าประเวณีข้ามพรมแดนจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจและการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างต่อเนื่อง ระหว่างหน่วยงานความมั่นคง กระทรวงยุติธรรม และกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองประเทศ รวมถึงการจัดประชุมทวิภาคีประจำปี การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ร่วมกัน และการดำเนินการภายใต้กรอบข้อตกลงร่วม (MOU) ที่มีเป้าหมายชัดเจนและสามารถติดตามผลได้ หากปราศจากการพัฒนาทางเลือกทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนในพื้นที่ต้นทาง การเสริมสร้างโอกาสด้านอาชีพ การเข้าถึงการศึกษา และสวัสดิการสังคมในกลุ่มเปราะบางจะช่วยลดแรงผลักดันที่逼บุคคลจำนวนมากต้องเดินทางไปทำงานต่างแดนด้วยความเสี่ยง พร้อมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันทางสังคมที่จะลดโอกาสในการตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ในระยะยาว

2) ด้านการช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้เสียหาย โดยการจัดการกับปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนจะไม่อาจสมบูรณ์ได้ หากปราศจากระบบการช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้เสียหายที่มีความครอบคลุม ละเอียดอ่อน และยึดหลักสิทธิมนุษยชนเป็นศูนย์กลาง ผู้เสียหายจากการค้าประเวณี โดยเฉพาะผู้ที่ถูกล่อลวงหรือบังคับจากประเทศไทยเข้าสู่มาเลเซีย มักต้องเผชิญกับความรุนแรงหลายมิติ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ และสังคม การช่วยเหลือจึงมิใช่เพียงการช่วยให้พ้นจากสถานการณ์เฉพาะหน้าเท่านั้น แต่ต้องเป็นกระบวนการฟื้นฟูอย่างเป็นระบบเพื่อคืนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบ และนำไปสู่การกลับเข้าสู่สังคมอย่างปลอดภัยและยั่งยืน ประเทศไทยในฐานะประเทศต้นทางมีบทบาทสำคัญในการรับตัวผู้เสียหายกลับจากดินแดนมาเลเซีย พร้อมกับจัดเตรียมกลไกการดูแลในประเทศ ทั้งในระดับกระทรวง พม. และองค์กรภาคประชาสังคมที่ดำเนินงานด้านการช่วยเหลือเหยื่อค้ามนุษย์โดยเฉพาะ มีการจัดตั้งศูนย์พักพิงบ้านพักชั่วคราว การบำบัดฟื้นฟูด้านจิตใจ ตลอดจนการให้คำปรึกษาทางกฎหมายและการฝึกอาชีพเพื่อให้ผู้เสียหายมีทางเลือกใหม่ในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะกลุ่มคนไทยที่กลับจากมาเลเซีย ซึ่งอยู่ในภาวะเปราะบางและมีความเสี่ยงในการกลับเข้าสู่วงจรเดิม นโยบายของรัฐจึงต้องทำงานร่วมกับภาคประชาชนและชุมชนในการสร้างเครือข่ายความคุ้มครองอย่างครอบคลุม ตั้งแต่ระดับชายแดนจนถึงชุมชนต้นทาง ในขณะเดียวกัน ประเทศมาเลเซียในฐานะประเทศปลายทางก็มีความรับผิดชอบในการดูแลผู้เสียหายระหว่างกระบวนการกักขังช่วยเหลือ และส่งตัวกลับ โดยเฉพาะในช่วงที่เหยื่อยังอยู่ในกระบวนการสืบสวนหรืออยู่ระหว่างรอการดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิด รัฐบาลมาเลเซียได้ดำเนินมาตรการผ่านศูนย์พักพิงของรัฐและการประสานกับสถานเอกอัครราชทูตไทยในกัวลาลัมเปอร์ เพื่อดูแลผู้เสียหายให้ได้รับความปลอดภัย ได้รับข้อมูลทางกฎหมายที่ถูกต้อง และไม่ตกอยู่ในภาวะซ้ำซ้อนของความรุนแรง

การประสานงานระหว่างหน่วยงานตรวจคนเข้าเมือง ตำรวจ และองค์กรภาคประชาสังคมในพื้นที่ที่สำคัญ ความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับทวิภาคีมีบทบาทอย่างยิ่งในการเชื่อมโยงกระบวนการช่วยเหลือระหว่างต้นทาง-ปลายทางให้เป็นไปอย่างไร้รอยต่อ การลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ระหว่างไทยและมาเลเซียในด้านการต่อต้านการค้ามนุษย์ถือเป็นก้าวสำคัญที่ส่งเสริมให้การช่วยเหลือผู้เสียหายดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน โดยครอบคลุมทั้งการคัดกรองเบื้องต้น การคุ้มครองผู้เสียหายในกระบวนการยุติธรรม และการส่งตัวกลับประเทศอย่างปลอดภัย การช่วยเหลือและการฟื้นฟูผู้เสียหายจากการค้าประเวณีไทย-มาเลเซีย ต้องไม่มองเพียงการ "เยียวยาชั่วคราว" หากแต่ต้องเป็นการลงทุนระยะยาวทางสังคมที่ส่งเสริมให้ผู้เสียหายสามารถกลับมาใช้ชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรี ปลอดภัย และมีอำนาจในการตัดสินใจต่ออนาคตของตนเองอย่างแท้จริง ความสำเร็จของระบบการฟื้นฟูจึงเป็นตัวชี้วัดสำคัญของความจริงจังในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ และเป็นภาพสะท้อนของความร่วมมือที่ตั้งอยู่บนฐานของความเข้าใจและความรับผิดชอบร่วมกันระหว่างรัฐ สังคม และประชาคมโลก

4.2.3 ความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและมาเลเซียในการจัดการปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนภายหลังโควิด-19 : วิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดในการวิจัย

การค้าประเวณีข้ามพรมแดนถือเป็นหนึ่งในรูปแบบของการค้ามนุษย์ที่มีความรุนแรงและซับซ้อนมากที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีชายแดนทางบกและทางทะเลยาวร่วมกัน ทั้งสองประเทศเป็นศูนย์กลางของการเคลื่อนย้ายแรงงานและมีเครือข่ายการค้ามนุษย์ที่ฝังตัวอยู่ในโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และแม้แต่ภาคธุรกิจบางส่วน การล่อลวงผู้หญิงและเด็กหญิงจากประเทศไทยไปสู่มลายูเซียเพื่อแสวงหาประโยชน์ทางเพศเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน และทวีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งทำให้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจ การตกงาน และความเปราะบางทางสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ภายหลังการระบาดของโควิด-19 ในช่วงปี 2020-2021 ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมถึงไทยและมาเลเซีย ได้ออกมาตรการควบคุมพรมแดนอย่างเข้มงวด ส่งผลให้การเคลื่อนย้ายแรงงานและกิจกรรมของเครือข่ายค้ามนุษย์ชะลอตัวลงชั่วคราว อย่างไรก็ตาม เมื่อสถานการณ์คลี่คลายลงในช่วงปี 2022 เป็นต้นมา ขบวนการค้ามนุษย์ก็กลับมาเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว โดยอาศัยช่องโหว่ทางกฎหมาย การอ้างความสมัครใจ และการใช้เทคโนโลยีในการล่อลวงหญิงไทยให้เดินทางไปทำงานในสถานบริการในประเทศมาเลเซีย รูปแบบการล่อลวงเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จากการใช้ตัวกลางโดยตรง มาเป็นการหลอกลวงผ่านแพลตฟอร์มทางออนไลน์ โซเชียลมีเดีย และแอปพลิเคชันหาคู่ โดยอ้างว่างานมีรายได้สูง ปลอดภัย และถูกกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจาก UNODC ที่ระบุว่า การค้ามนุษย์ในยุคหลังโควิดมีแนวโน้มกระจายตัวผ่านโลกออนไลน์ และขยายเครือข่ายได้รวดเร็วและยากต่อการติดตาม (United Nations Office on Drugs and Crime, 2023) ขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างแรงงานภายหลังโควิด เช่น การปิดกิจการด้านท่องเที่ยว บันเทิง และบริการในไทย ส่งผลให้แรงงานหญิงจำนวนมากต้องหาทางเลือกใหม่ในต่างประเทศ ซึ่งทำให้พวกเธอกลายเป็นเป้าหมายหลักของขบวนการค้ามนุษย์โดยไม่รู้ตัว

สถานการณ์ดังกล่าวได้ผลักดันให้รัฐบาลของทั้งสองประเทศต้องยกระดับความร่วมมือในทุกมิติ ทั้งด้านนโยบาย การบังคับใช้กฎหมาย การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การฟื้นฟูผู้เสียหาย และการดำเนินการร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศและภาคประชาสังคม การดำเนินการเหล่านี้สามารถวิเคราะห์ผ่านกรอบทฤษฎีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อน (Complex Interdependence Theory) ของ Robert O. Keohane และ Joseph S. Nye (1977) อธิบายว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐไม่สามารถมองผ่านมิติของอำนาจทางทหารหรือการแข่งขันเพื่อผลประโยชน์แห่งชาติได้เพียงอย่างเดียว หากแต่รัฐต้องเผชิญกับปัญหาข้ามพรมแดนที่มีลักษณะซับซ้อน ต้องอาศัยการประสานงานหลายมิติ และมีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายฝ่ายเข้าร่วม เมื่อพิจารณาทฤษฎีดังกล่าวเข้าร่วมกับกระบวนการทัศน์ข้างต้นสามารถอธิบายการดำเนินการร่วมของไทยและมาเลเซียได้อย่างเป็นระบบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ความร่วมมือในการจัดการกับการค้าประเวณีข้ามพรมแดนระหว่างไทยและมาเลเซียมีการดำเนินการทั้งในระดับรัฐบาลกลาง ระดับท้องถิ่น และระดับข้ามชาติ เช่น การประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (General Border Committee: GBC) และคณะทำงานสำรวจร่วม (Joint Working Committee: JWC) (กรมการปกครอง, 2561; กระทรวงการต่างประเทศ, 2564) ความร่วมมือของหน่วยงานตำรวจ ตรวจคนเข้าเมือง ศุลกากร และหน่วยข่าวกรองทั้งสองประเทศ การดำเนินงานของศูนย์ประสานงานชายแดนที่ประจำตามจุดผ่านแดนสำคัญ รวมถึงการประสานงานกับองค์กรระหว่างประเทศ เช่น IOM, UNODC, และ ASEAN-ACT ตลอดจนความร่วมมือกับภาคประชาสังคม เช่น มูลนิธิปวีณาเพื่อเด็กและสตรี, Hagar Thailand และองค์กรสิทธิมนุษยชนใน โดยการดำเนินงานในลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่า รัฐไม่ได้เป็นผู้กระทำแต่เพียงผู้เดียวอีกต่อไป แต่ต้องทำงานร่วมกับหลายภาคส่วน ทั้งในระดับภายในและระหว่างประเทศ ขณะเดียวกันปัญหาเชิงมนุษยธรรม เช่น การค้าประเวณี การละเมิดสิทธิมนุษยชน และความยากจน ถูกยกระดับให้มีความสำคัญเชิงนโยบายเทียบเท่ากับประเด็นด้านความมั่นคงหรือเศรษฐกิจ ตัวอย่างเช่น การยกระดับปัญหาการค้ามนุษย์เป็นวาระแห่งชาติของไทยตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 (พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์, 2561) การจัดตั้งกลไกคุ้มครองเหยื่อและระบบส่งกลับร่วมกับมาเลเซีย ภายใต้กรอบสิทธิมนุษยชนสากล ตลอดจนการหารือด้านสิทธิมนุษยชนในการประชุมระดับรัฐมนตรีระหว่างสองประเทศ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2564) สิ่งเหล่านี้สะท้อนว่าประเด็นที่อ่อนไหวอย่างการค้าประเวณี กลายเป็นหัวข้อหลักที่ได้รับการจัดการเชิงนโยบาย ไม่ต่างจากประเด็นการทหารหรือเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งเน้นย้ำว่าความสัมพันธ์ระหว่างรัฐในยุคปัจจุบันไม่ได้ขับเคลื่อนด้วยผลประโยชน์เชิงทหารหรือความมั่นคงแต่เพียงเท่านั้น หากแต่ครอบคลุมถึงประเด็นทางเศรษฐกิจ สังคม และมนุษยธรรมที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกันอย่างลึกซึ้ง

กล่าวคือ ความร่วมมือระหว่างไทย-มาเลเซียไม่ได้ดำเนินอยู่เพียงบนฐานของผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจหรือความมั่นคงชายแดนเท่านั้น หากแต่ครอบคลุมถึงการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของกลุ่มเปราะบาง การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ร่วม และการช่วยเหลือเหยื่ออย่างเป็นระบบ ความร่วมมือในลักษณะนี้สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการ

สร้างเครือข่ายความร่วมมือที่ไม่จำกัดเฉพาะรัฐ ที่สามารถเสริมสร้างศักยภาพให้กลไกของรัฐ ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยืดหยุ่นมากขึ้นในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ ความร่วมมือของทั้งสองประเทศยังสอดคล้องกับแนวคิดทวิภาคี (Bilateralism) ซึ่งเน้นความสัมพันธ์เฉพาะระหว่างสองประเทศที่มีลักษณะเฉพาะตัว โดยในกรณีนี้ ไทยและมาเลเซียมีการลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) ในการต่อต้านการค้ามนุษย์ การประชุมเจ้าหน้าที่ระดับสูง การแลกเปลี่ยนข้อมูลผู้กระทำผิดและเครือข่ายค้ามนุษย์ ตลอดจนการปฏิบัติการร่วมในการสกัดกั้นการลักลอบนำแรงงานไทยเข้าสู่ดินแดนมาเลเซียเพื่อการค้าประเวณี ความร่วมมือในระดับทวิภาคีนี้ช่วยให้ทั้งสองประเทศสามารถออกแบบกลไกที่สอดคล้องกับบริบททางกฎหมาย วัฒนธรรม และระบบราชการของตนเองได้อย่างยืดหยุ่น และสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์เฉพาะหน้าได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากกว่าการดำเนินการในระดับพหุภาคี

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความก้าวหน้าในเชิงโครงสร้าง แต่ก็ไม่สามารถกล่าวได้ว่าความร่วมมือดังกล่าว ประสบความสำเร็จโดยสมบูรณ์ เนื่องจากยังมีข้อจำกัดในทางปฏิบัติ เช่น เครือข่ายค้ามนุษย์ยังสามารถปรับตัวได้รวดเร็วโดยเฉพาะผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล การคัดกรองผู้เสียหายยังมีความคลาดเคลื่อน และระบบฟื้นฟูเหยื่อยังไม่ทั่วถึง ขณะเดียวกันก็ยังไม่มีความร่วมมือที่เป็นระบบระหว่างประเทศ ซึ่งส่งผลให้การติดตามและช่วยเหลือเหยื่อในระยะยาวยังเป็นไปอย่างจำกัด (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2019) เพื่อยกระดับความร่วมมือให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต เช่น การพัฒนาฐานข้อมูลร่วมระหว่างสองประเทศเพื่อใช้ในการติดตามแนวโน้มและเครือข่ายการค้ามนุษย์ การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ชายแดนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนและการคัดแยกผู้เสียหายอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคมและ NGO ในการทำงานข้ามพรมแดน และการบูรณาการนโยบายเชิงป้องกัน เช่น การสร้างอาชีพทางเลือก การให้ความรู้แก่กลุ่มเปราะบาง และการควบคุมการโฆษณาหางานที่เข้าข่ายหลอกลวง นอกจากนี้ การพัฒนากฎหมายหรือบันทึกความเข้าใจร่วมกัน (MoU) ระหว่างสองประเทศในด้านการส่งกลับเหยื่อ การดำเนินคดี และการคุ้มครองผู้เสียหายอย่างรอบด้าน จะช่วยเพิ่มขีดความสามารถของระบบกฎหมายในทั้งสองประเทศให้ทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ท้ายที่สุด ความร่วมมือระหว่างไทยและมาเลเซียในการจัดการปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดน เป็นกรณีศึกษาสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างรัฐในยุคปัจจุบันไม่อาจอธิบายได้เพียงผ่านมิติของอำนาจ แต่ต้องพิจารณาผ่านความเข้าใจต่อการพึ่งพาซึ่งกันและกันในโลกที่ปัญหามีลักษณะสลับซับซ้อน และล้าเส้นอธิปไตยของรัฐอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาประเด็นการค้าประเวณีในลักษณะข้ามพรมแดนระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย พบว่าความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซียในการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีข้ามพรมแดนมีพัฒนาการต่อเนื่อง โดยเฉพาะภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ส่งผลให้รูปแบบการแสวงหาประโยชน์ทางเพศมีลักษณะข้ามพรมแดนมากขึ้นและใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือหลัก ทั้งสองประเทศได้อาศัยกลไก **ความร่วมมือแบบทวิภาคี (Bilateralism)** ผ่านการลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) การแลกเปลี่ยนข้อมูล การประชุมเจ้าหน้าที่ประจำปี และการดำเนินการร่วมระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคมในพื้นที่ชายแดน ความร่วมมือดังกล่าวสะท้อนถึงการตระหนักถึง **ภาวะพึ่งพิงซึ่งกันและกัน (Complex Interdependence)** ในมิติของความมั่นคง มนุษยธรรม และสังคม โดยมีเป้าหมายร่วมในการควบคุมเครือข่ายค้ายาเสพติด การช่วยเหลือผู้เสียหาย และการป้องกันการเกิดซ้ำ ทั้งในประเทศต้นทางและปลายทาง โดยแบ่งดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อวิเคราะห์ลักษณะของการค้าประเวณีของคนไทยในดินแดนประเทศมาเลเซีย และเพื่อศึกษารูปแบบความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและมาเลเซียในการแก้ไขปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนในช่วงหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 โดยอาศัยกรอบแนวคิดด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ได้แก่ ทฤษฎีความสัมพันธ์แบบพึ่งพิงซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อนและแนวคิดทวิภาคีเพื่ออธิบายโครงสร้าง ความเชื่อมโยง และพฤติกรรมของรัฐและหน่วยงานต่าง ๆ ในการจัดการกับปัญหานี้ ผลการศึกษาในภาพรวมชี้ให้เห็นว่า ปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนระหว่างไทยและมาเลเซียไม่สามารถแยกขาดจากปัญหาการค้ามนุษย์ และการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะต่อผู้หญิงและเด็กซึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางในสังคม กระบวนการเคลื่อนย้ายข้ามพรมแดนมีทั้งรูปแบบที่สมัครใจและไม่สมัครใจ โดยมีปัจจัยสนับสนุนทั้งเชิงโครงสร้าง เช่น ความยากจน ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การขาดการศึกษา ความไม่เท่าเทียมทางเพศ รวมถึงปัจจัยทางวัฒนธรรมและอุปสงค์ในตลาดแรงงานบริการทางเพศที่สูงในมาเลเซีย

จากผลการศึกษาพบว่า การค้าประเวณีของคนไทยในประเทศมาเลเซียมีลักษณะซับซ้อนหลายรูปแบบ ได้แก่ การค้าประเวณีในสถานบริการ การค้าประเวณีแบบเคลื่อนที่ และการค้าประเวณีผ่านช่องทางออนไลน์ โดยมีปัจจัยที่ผลักดันให้เกิดปรากฏการณ์ดังกล่าวมีทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม ความไม่เท่าเทียมทางเพศ ช่องโหว่ของระบบแรงงานข้ามชาติ ความเปราะบาง

ของกลุ่มหญิงสาวจากพื้นที่ยากจน ตลอดจนความต้องการแรงงานบริการทางเพศในประเทศ มาเลเซียที่สูง

ในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ พบว่ารัฐบาลไทยและมาเลเซียมีความพยายามในการดำเนินมาตรการความร่วมมือเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณีข้ามพรมแดนมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล การลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) การตั้งคณะกรรมการชายแดนร่วม การส่งผู้เสียหายกลับประเทศ และการบูรณาการความร่วมมือกับภาคประชาสังคม เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือดังกล่าวยังคงเผชิญข้อจำกัดหลายประการ ทั้งในด้านทรัพยากร การจัดสรรงบประมาณ ความแตกต่างของระบบกฎหมาย โครงสร้างอำนาจที่ไม่เท่ากัน และความไม่ต่อเนื่องของการบังคับใช้ในเชิงปฏิบัติ สถานการณ์โควิด-19 มีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงลักษณะของการค้าประเวณี โดยเฉพาะในมิติของการเข้าสู่วงจรการค้าบริการของแรงงานหญิงรายใหม่ที่ได้รับผลกระทบจากการเลิกจ้างและความเปราะบางทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการค้าบริการเข้าสู่ช่องทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงมาตรการควบคุมของรัฐและเพื่อความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ

ผลการวิจัยยังสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนระหว่างไทย-มาเลเซีย มิได้เป็นปัญหาเชิงเดี่ยวที่สามารถแก้ไขได้โดยรัฐใดรัฐหนึ่ง หากแต่เป็นปัญหาที่มีลักษณะพึ่งพาซึ่งกันและกันแบบซับซ้อน ที่รัฐทั้งสองจำเป็นต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดทั้งในเชิงนโยบาย การปฏิบัติ และการประสานงานกับภาคส่วนอื่น ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการป้องกันและแก้ไข ปัญหาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

นอกจากนี้ การศึกษายังพบว่าการค้าประเวณีในดินแดนมาเลเซียของหญิงไทยมักดำเนินผ่านเครือข่ายนายหน้า และใช้ช่องทางที่หลากหลาย ทั้งการเดินทางโดยวีซ่านักท่องเที่ยว การใช้ช่องทางธรรมชาติ หรือการเคลื่อนย้ายในลักษณะผิดกฎหมาย บางรายถูกหลอกลวงด้วยสัญญาจ้างปลอม หรือถูกบังคับให้ค้าประเวณีเมื่อเดินทางถึงจุดหมายปลายทาง ในขณะที่บางรายสมัครใจเนื่องจากปัจจัยผลักดันทางเศรษฐกิจในประเทศต้นทาง ทั้งนี้ รูปแบบของการค้าประเวณีมีความหลากหลายมากขึ้นในยุคดิจิทัล เช่น การค้าประเวณีออนไลน์ การจัดหาผ่านโซเชียลมีเดีย และการโฆษณาผ่านแพลตฟอร์มแชต ในส่วนของความร่วมมือระดับทวิภาคี ไทยและมาเลเซียมีความพยายามในการร่วมมือในหลายมิติ ทั้งการจัดตั้งคณะกรรมการชายแดน การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรอง การจัดประชุมเจ้าหน้าที่ร่วม การบังคับใช้กฎหมายร่วมในบางกรณี ตลอดจนความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคม อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือเหล่านี้ยังเผชิญกับข้อจำกัดที่สำคัญ ได้แก่ ความแตกต่างของระบบกฎหมาย ความไม่สม่ำเสมอในการบังคับใช้ กลไกที่ยังไม่ครอบคลุมถึงระดับท้องถิ่น และทรัพยากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเทศ จากการศึกษาทั้งหมดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การค้าประเวณีข้ามพรมแดนไทย-มาเลเซียเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและพหุปัจจัย ซึ่งไม่สามารถแก้ไขโดยรัฐฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพียงลำพัง หากแต่ต้องอาศัยกลไกความร่วมมือที่ยืดหยุ่น เป็นระบบ และมีความต่อเนื่อง ทั้งในระดับนโยบายและภาคปฏิบัติ เพื่อให้สามารถป้องกัน ปราบปราม และคุ้มครองผู้เสียหายได้อย่างยั่งยืน

5.2 อภิปรายผล

ผลการวิจัยในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงพลวัตของปัญหาการค้าประเพณีในบริบทระหว่างประเทศที่มีลักษณะซับซ้อน ซึ่งสามารถอธิบายได้อย่างชัดเจนผ่านทฤษฎีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อนที่ชี้ให้เห็นว่า รัฐมิได้เป็นเพียงผู้มีอำนาจเด็ดขาดในเวทีระหว่างประเทศ แต่ยังคงเผชิญกับอิทธิพลของปัจจัยนอกเหนือจากรัฐ เช่น เครือข่ายนายหน้า องค์การอาชญากรรม ภาครัฐประชาสังคม องค์การพัฒนาเอกชน ตลอดจนผู้เสียหายที่มีบทบาทในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงในประเด็นปัญหา

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและมาเลเซียในประเด็นนี้จึงมิได้ถูกกำหนดเพียงจากความร่วมมือเชิงอำนาจ แต่ยังขึ้นอยู่กับการมีปฏิสัมพันธ์ในหลากหลายช่องทาง (multiple channels) และการยอมรับปัญหาในหลายมิติ เช่น เศรษฐกิจ สังคม สิทธิมนุษยชน และเพศภาวะ ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดกรอบความร่วมมือที่มีอยู่ แนวคิดทวิภาคี (Bilateralism) ก็มีบทบาทสำคัญในการอธิบายกลไกความร่วมมือเฉพาะด้าน เช่น การประชุมระดับเจ้าหน้าที่ การลงนาม MOU การจัดตั้งศูนย์ประสานงานชายแดน และการจัดส่งตัวผู้เสียหาย ซึ่งทำให้เกิดความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อปัญหาเฉพาะพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือในปัจจุบันยังไม่สามารถข้ามผ่านอุปสรรคด้านโครงสร้าง เช่น ความแตกต่างของระบบกฎหมาย ความล่าช้าของกระบวนการยุติธรรม หรือการไม่ให้ความสำคัญกับการคุ้มครองเหยื่อเท่าที่ควร

ปัญหาการค้าประเพณีข้ามพรมแดนระหว่างไทยและมาเลเซียไม่อาจมองได้ว่าเป็นเพียงความผิดปกติทางอาชญากรรมทั่วไป หากแต่สะท้อนถึงโครงสร้างเชิงระบบที่เชื่อมโยงกันในมิติต่าง ๆ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิทธิมนุษยชน ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Nye และ Keohane (2012) ที่ชี้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐในโลกยุคใหม่มิได้ดำเนินอยู่เพียงในระดับความมั่นคงทางทหาร แต่เกี่ยวข้องกับประสานงานในหลายช่องทาง (multiple channels) และไม่มีลำดับความสำคัญของปัญหาอย่างตายตัว ปรากฏการณ์การเคลื่อนย้ายแรงงานหญิงไทยเข้าสู่ตลาดค้าบริการในมาเลเซีย ไม่เพียงเกิดจากแรงจูงใจทางรายได้เท่านั้น แต่ยังผูกพันกับโครงสร้างแรงงานข้ามชาติที่อ่อนแอ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ การลักลอบข้ามพรมแดนผ่านช่องทางธรรมชาติ การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เท่าเทียม ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในรูปแบบใหม่ ทั้งหมดนี้เป็นองค์ประกอบของความสัมพันธ์เชิงพึ่งพาที่มีลักษณะซับซ้อนและยากต่อการควบคุมด้วยกลไกแบบรัฐชาติแต่เพียงลำพัง

การศึกษายังพบว่า ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในช่วงหลังโควิด-19 ส่งผลให้ปัญหานี้รุนแรงขึ้น โดยเฉพาะในหมู่แรงงานหญิงและแรงงานนอกระบบที่ถูกผลักเข้าสู่วงจรของการค้าบริการทางเพศ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการขาดระบบสวัสดิการทางสังคมที่ครอบคลุมในทั้งสองประเทศ และแสดงถึงความเปราะบางของระบบคุ้มครองแรงงานข้ามชาติที่ยังไม่สามารถรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินความร่วมมือระหว่างไทยและมาเลเซียในระดับทวิภาคี เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการชายแดน การแลกเปลี่ยนข้อมูลชาวกรอ การลงนามใน MOU และการประสานงานกับองค์กรภาคประชาสังคม ถือเป็นหลักฐานของการใช้กลไกทางการทูตแบบทวิภาคีในการจัดการปัญหา โดยมีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดทวิภาคีซึ่งให้ความสำคัญกับความยืดหยุ่นและความเฉพาะเจาะจงของพื้นที่ชายแดน อย่างไรก็ตาม แม้จะมีพัฒนาการ

ในทางนโยบาย แต่ข้อจำกัดในทางปฏิบัติยังคงมีอยู่ เช่น ความแตกต่างของระบบกฎหมาย ความล่าช้าในการส่งกลับเหยื่อ การขาดการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ และการขาดงบประมาณสนับสนุนระยะยาว ในส่วนของภาคประชาสังคมยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการในบางกระบวนการความร่วมมือระหว่างรัฐ ซึ่งอาจลดทอนศักยภาพของการบูรณาการการป้องกัน การช่วยเหลือ และการฟื้นฟูผู้เสียหายอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ทฤษฎีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อนได้เสนอว่าการจัดการปัญหาในโลกยุคใหม่ควรคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากหลายภาคส่วน มิใช่จำกัดอยู่เพียงหน่วยงานของรัฐ

สถานการณ์โควิด-19 ไม่เพียงแต่เป็นวิกฤตด้านสาธารณสุข หากแต่เป็นปัจจัยที่เร่งให้ความเปราะบางของกลุ่มหญิงไทยรุนแรงยิ่งขึ้น รายได้ที่ลดลง การถูกเลิกจ้าง การขาดสวัสดิการ และภาวะการตกงาน ล้วนส่งผลให้ผู้หญิงบางรายเข้าสู่วงจรการค้าบริการทางเพศ โดยสมัครใจ หรือโดยถูกหลอกลวงจากเครือข่ายนายหน้า ซึ่งเป็นผลของการขาดโอกาสและการขาดระบบสนับสนุนที่เพียงพอในระดับโครงสร้าง ปรากฏการณ์นี้ยิ่งตอกย้ำให้เห็นถึงความจำเป็นของความร่วมมือในระดับนโยบายระหว่างรัฐ โดยเฉพาะในด้านการคุ้มครองแรงงานนอกระบบ แรงงานเพศ และแรงงานข้ามชาติ ซึ่งมีกฏดูแลเลย

โควิด-19 ยังเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในรูปแบบการค้าประเวณี โดยเฉพาะการใช้อินเทอร์เน็ตในการจัดหาและค้าบริการ ซึ่งเปิดโอกาสให้เกิดการแสวงหาประโยชน์ทางเพศแบบใหม่ผ่านโลกดิจิทัล ส่งผลให้แนวทางการบังคับใช้กฎหมายแบบเดิมไม่ทันต่อพฤติกรรมของกลุ่มผู้กระทำความผิด ความร่วมมือทวิภาคีจึงควรปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลเช่นกัน เช่น การติดตามผู้กระทำความผิดในสื่อสังคม การแชร์ข้อมูลเครือข่ายออนไลน์ และการพัฒนากฎหมายไซเบอร์ร่วมกันระหว่างประเทศ

จากทั้งหมดนี้สามารถกล่าวได้ว่า การจัดการปัญหาการค้าประเวณีข้ามพรมแดนต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงทั้งในเชิงโครงสร้าง นโยบาย และทัศนคติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การลดบทบาทของการควบคุมอย่างเข้มงวด และหันมาให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนและการฟื้นฟูคุณภาพชีวิตของผู้เสียหาย อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางข้อจำกัดก็ยังมีโอกาสที่สามารถต่อยอดได้อย่างต่อเนื่องในระดับทวิภาคี ทั้งในรูปแบบของการลงนาม MOU การฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ชายแดน และการประชุมคณะกรรมการร่วมชายแดนที่เน้นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความร่วมมือ เช่นนี้แสดงให้เห็นว่ารัฐไม่สามารถพึ่งพาเพียงกลไกด้านความมั่นคงหรือกฎหมายเท่านั้น แต่ต้องมีการสื่อสารหลายช่องทาง การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และการเชื่อมโยงกับองค์กรข้ามชาติในระดับโครงข่าย เพื่อให้การตอบสนองต่อปัญหามีความครอบคลุม ยืดหยุ่น และยั่งยืนมากยิ่งขึ้น กล่าวโดยสรุป ปรากฏการณ์การค้าประเวณีข้ามพรมแดนไทย-มาเลเซียในยุคหลังโควิด-19 สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นของการพึ่งพาอย่างซับซ้อนระหว่างรัฐที่มีขอบเขตอธิปไตยแตกต่างกัน แต่มีปัญหาร่วมกัน ซึ่งไม่สามารถแก้ไขได้โดยลำพัง หากแต่ต้องอาศัยกลไกความร่วมมือทั้งในเชิงกฎหมาย มนุษยธรรม และเทคโนโลยีอย่างรอบด้าน

5.3 ข้อเสนอแนะ

ความร่วมมือการค้าประเพณีควรแยกจากการค้ามนุษย์เพื่อให้ผู้อื่นได้เข้าใจถึงบริบทและสามารถแยกแยะประเภทความผิดได้ เนื่องจากกฎหมายการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์แบ่งได้เป็นหลายประเภทความผิด ความก้าวหน้าและความท้าทายในการแก้ไขปัญหามาเลเซียและไทยยังคงเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญ เช่น ช่องว่างในการระบุตัวตนของเหยื่อ เหยื่อมักต้องให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายเพื่อให้ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการ ทำให้ผู้เสียหายไม่กล้าเปิดเผยตัว การสมรู้ร่วมคิดและการทุจริตของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายบางคนอำนวยความสะดวกให้กับการค้าผิดกฎหมาย ความพยายามในการปราบปรามจึงถูกลดทอน ความร่วมมือที่อ่อนแอควรมีมาตรการที่ชัดเจน และการเพิ่มเทคโนโลยีในการสนับสนุนเจ้าหน้าที่ ควรให้ความรู้ด้านการค้าประเพณีและสิทธิมนุษยชนตั้งแต่เริ่มต้น ปัจจัยที่สำคัญในการตัดสินใจเข้าสู่กระบวนการค้าประเพณี ส่วนใหญ่เกิดจากความยากจน การขาดโอกาสทางอาชีพ และแรงจูงใจจากรายได้ ขณะที่ฝั่งมาเลเซียมีความต้องการสูงในตลาดแรงงานทางเพศ และมีช่องโหว่ในกฎหมายควบคุมแรงงานต่างชาติ จึงควรมีการประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมจากผลการศึกษาและการอภิปรายข้างต้น ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะที่สำคัญใน 3 ระดับ ได้แก่ ข้อเสนอเชิงนโยบาย ข้อเสนอเชิงปฏิบัติ และข้อเสนอสำหรับการวิจัยในอนาคต ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จัดทำ แผนความร่วมมือระยะยาวระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย เพื่อป้องกันและปราบปรามการค้าประเพณีข้ามพรมแดนอย่างเป็นระบบ โดยควรเน้นการดำเนินงานเชิงรุก ที่ไม่เพียงแต่ตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วเท่านั้น หากแต่สามารถป้องกันความเสี่ยงในอนาคต และรองรับพลวัตของสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เช่น การค้าบริการทางเพศผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ หรือการเคลื่อนย้ายแรงงานหญิงในลักษณะซ่อนเร้น ทั้งนี้ แผนความร่วมมือควรมีลักษณะเป็นกรอบนโยบายร่วมที่ได้รับความเห็นชอบจากทั้งสองฝ่าย และสามารถใช้เป็นทิศทางในการพัฒนากลไกต่าง ๆ ให้สอดคล้องกันในระยะยาว กรอบนโยบายดังกล่าวควรครอบคลุมใน 3 มิติหลัก ได้แก่ มิติกฎหมาย มิติการปฏิบัติ และมิติการคุ้มครองผู้เสียหาย ในด้านกฎหมาย ควรมีการปรับปรุงระบบกฎหมายภายในของทั้งสองประเทศให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนและมาตรฐานสากล โดยเฉพาะในประเด็นการยอมรับ “ผู้ให้บริการทางเพศ” หรือ “ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์” ว่าเป็นผู้ได้รับผลกระทบทางสังคม มิใช่ผู้กระทำผิด ซึ่งจะช่วยเปิดโอกาสให้เหยื่อเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม การเยียวยา และการฟื้นฟูได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังควรพิจารณาทบทวนกฎหมายที่อาจกลายเป็นอุปสรรคต่อการช่วยเหลือหรือการประสานงานข้ามพรมแดน เช่น กฎหมายคนเข้าเมืองหรือกฎหมายความมั่นคงที่อาจตีความอย่างเข้มงวดเกินไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

เพิ่มบทบาทของภาคประชาสังคมและองค์กร NGO ในการเฝ้าระวัง การช่วยเหลือผู้เสียหาย และการรณรงค์สร้างความตระหนักรู้ในชุมชนชายแดน จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้เสียหายแบบเบ็ดเสร็จ (One-stop Service Center) ในพื้นที่เสี่ยง เพื่อให้การคุ้มครองและฟื้นฟูเหยื่อเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว เสริมสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชายแดน โดยสนับสนุนอาชีพที่ยั่งยืนแก่กลุ่มเสี่ยง เช่น หญิงสาวในพื้นที่ชนบท ผ่านกองทุนพัฒนาอาชีพ และโครงการส่งเสริมผู้ประกอบการรายย่อย ควรส่งเสริมกลไกทวิภาคีที่มีความต่อเนื่อง โดยไม่จำกัดอยู่เพียงการประชุมเฉพาะกิจหรือกลไกตอบสนองเมื่อเกิดเหตุเท่านั้น แต่ควรพัฒนาให้เป็นระบบความร่วมมือถาวร เช่น การจัดประชุมร่วมประจำปีระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบของทั้งสองประเทศ การแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่เพื่อสร้างความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม การจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่แนวหน้า (frontline officers) อย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาฐานข้อมูลร่วมด้านการค้ามนุษย์และการค้าประเวณี ซึ่งสามารถใช้ติดตามแนวโน้ม วิเคราะห์เครือข่าย และแจ้งเตือนล่วงหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความร่วมมือในลักษณะนี้จะช่วยลดช่องว่างของการประสานงานข้ามประเทศ เพิ่มความเชื่อมั่นระหว่างกัน และทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีพลังมากยิ่งขึ้น

ในด้านการคุ้มครองผู้เสียหาย ควรยกระดับจากการช่วยเหลือเชิงเร่งด่วน ไปสู่ระบบการคุ้มครองแบบองค์รวม (holistic protection) ที่คำนึงถึงสิทธิ ศักดิ์ศรี และอนาคตของผู้เสียหายอย่างแท้จริง ทั้งในมิติของการฟื้นฟูร่างกายและจิตใจ การคืนสู่สังคม การพัฒนาทักษะอาชีพ การได้รับโอกาสทางเศรษฐกิจ และการไม่ตกกลับสู่วงจรเดิมอีกครั้ง นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนา “แนวทางการส่งกลับผู้เสียหาย” ที่ยึดหลักความสมัครใจ ความปลอดภัย และการสนับสนุนระยะยาว ซึ่งอาจดำเนินงานผ่านความร่วมมือระหว่างรัฐและภาคประชาสังคมที่ทำงานอยู่ในพื้นที่เปราะบางหรือพื้นที่ชายแดน

5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

ควรศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีและโซเชียลมีเดียในการล่อลวงผู้หญิงเข้าสู่ระบบการค้าประเวณี เพื่อพัฒนานโยบายที่สอดคล้องกับภัยคุกคามในยุคดิจิทัลศึกษาความเปรียบเทียบระหว่างกลไกความร่วมมือไทย-มาเลเซีย กับประเทศอื่น ๆ ที่มีปัญหาล้ายคลึง เช่น ไทย-เมียนมา หรือไทย-ลาว สนับสนุนงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ลงลึกในประสบการณ์ของผู้เสียหาย เพื่อให้เสียงของเหยื่อถูกนำมาใช้ในการออกแบบนโยบายที่มีมนุษยธรรมและตอบโต้เชิงสังคม และควรการศึกษาภาคสนามในพื้นที่ชายแดนที่เป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญระหว่างไทยและมาเลเซีย เช่น อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา หรือเมืองเบงกอลันฮูลูในรัฐเปรัก เพื่อเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์จากผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น ผู้เสียหาย ผู้ให้บริการทางเพศ หรือชุมชนชายแดน การวิจัยเชิงพื้นที่จะช่วยเปิดเผยมิติทางวัฒนธรรม ทศนคติ สังคม และเครือข่ายที่มีบทบาทในการดำรงอยู่ของการค้าประเวณี ซึ่งอาจไม่สามารถเข้าถึงได้ผ่านการวิเคราะห์เอกสารเพียงอย่างเดียว เพื่อให้เข้าใจบริบทของปัญหาในระดับภูมิภาค ควรมีการศึกษาเชิงเปรียบเทียบระหว่างความร่วมมือของไทย-มาเลเซีย กับกรณีอื่น ๆ ในภูมิภาค เพื่อวิเคราะห์ความเหมือนและความแตกต่างของนโยบาย มาตรการคุ้มครอง และบทบาทของภาคประชาสังคม การวิจัยลักษณะนี้จะช่วยให้

สามารถออกแบบแนวทางความร่วมมือระดับภูมิภาคที่มีความยืดหยุ่นและมีมาตรฐานร่วมกันในอนาคต

จากการศึกษาพบว่า การค้าประเพณีข้ามพรมแดนระหว่างไทยและมาเลเซียมีลักษณะซับซ้อน และเชื่อมโยงกับปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และโครงสร้างแรงงานข้ามชาติ โดยเฉพาะในกลุ่มหญิงไทยที่ประสบปัญหาทางรายได้ในช่วงหลังโควิด-19 ส่งผลให้เข้าสู่วงจรการค้าบริการทางเพศ ทั้งโดยสมัครใจและโดยการล่อลวง ในขณะเดียวกัน ไทยและมาเลเซียได้ดำเนินความร่วมมือในระดับทวิภาคี เช่น การลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) การตั้งคณะกรรมการชายแดนร่วม การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรอง และความร่วมมือกับภาคประชาสังคม อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือดังกล่าวยังคงเผชิญข้อจำกัดหลายประการ เช่น ความแตกต่างของระบบกฎหมาย ข้อจำกัดด้านทรัพยากร และการบังคับใช้ที่ยังไม่ต่อเนื่อง

การวิเคราะห์ผ่านทฤษฎีความสัมพันธ์แบบพึ่งพาซึ่งกันและกันอย่างซับซ้อนทำให้เห็นว่าปัญหาดังกล่าวมีความซับซ้อนและเชื่อมโยงกันในหลายระดับ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือหลากหลายช่องทาง ทั้งในระดับรัฐ ภาคประชาสังคม และองค์กรระหว่างประเทศ ขณะที่แนวคิดทวิภาคี ช่วยอธิบายการสร้างกลไกความร่วมมือที่เน้นลักษณะเฉพาะของความสัมพันธ์คู่ประเทศ ซึ่งมีข้อได้เปรียบในการจัดการปัญหาที่มีลักษณะเฉพาะพื้นที่ชายแดน เช่น พื้นที่ภาคใต้ของไทย และภาคเหนือของมาเลเซีย การศึกษาในครั้งนี้จึงมีข้อเสนอแนะสำคัญจากการวิจัย ได้แก่ การเสริมสร้างความร่วมมือเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติที่มีความต่อเนื่อง ยืดหยุ่น และตอบสนองต่อสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในมิติดิจิทัล เช่น การค้าประเพณีออนไลน์ ควบคู่กับการส่งเสริมบทบาทของภาคประชาสังคมในฐานะหุ้นส่วนเชิงนโยบาย ตลอดจนการคุ้มครองและฟื้นฟูเหยื่ออย่างเป็นระบบ อีกทั้งควรผลักดันให้เกิดความร่วมมือในระดับภูมิภาคอาเซียน เพื่อพัฒนาแนวทางจัดการปัญหาการค้ามนุษย์ในมิติของการค้าประเพณีข้ามพรมแดนให้เกิดความยั่งยืนและเป็นธรรมในระยะยาว

กล่าวโดยสรุป งานวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า การจัดการปัญหาการค้าประเพณีข้ามพรมแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซียในยุคหลังโควิด-19 มิใช่เรื่องที่สามารถแก้ไขได้โดยรัฐชาติฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเท่านั้น หากแต่จำเป็นต้องอาศัยกรอบความร่วมมือที่มีลักษณะหลากหลายทั้งในเชิงนโยบาย การปฏิบัติ และการบูรณาการองค์ความรู้จากหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อสร้างกลไกการจัดการที่ครอบคลุมในทุกมิติของปัญหา ไม่ว่าจะเป็นการป้องกัน การปราบปราม การคุ้มครองเหยื่อ ไปจนถึงการฟื้นฟูและคืนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบ

การดำเนินงานภายใต้กรอบแนวคิดเชิงสิทธิมนุษยชน (Human Rights-Based Approach) จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการวางรากฐานให้ความร่วมมือมีทิศทางที่คำนึงถึงศักดิ์ศรีและความเสมอภาคของทุกฝ่าย โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางอย่างผู้ให้บริการทางเพศหรือผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ซึ่งมักถูกละเลยหรือมองผ่านในเชิงนโยบายแบบดั้งเดิม การประสานงานข้ามประเทศ (Transnational Coordination) ก็มีความสำคัญไม่น้อย เนื่องจากลักษณะของการค้าประเพณีในปัจจุบันมีการเคลื่อนไหวอย่างไร้พรมแดน ทั้งในเชิงกายภาพและดิจิทัล การสื่อสาร

การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการดำเนินงานของขบวนการค้ามนุษย์จึงต้องได้รับการตอบโต้ผ่านความร่วมมือระดับรัฐที่ยืดหยุ่น มีข้อมูลร่วม และสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างทันทั่วที่ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (Multistakeholder Participation) โดยเฉพาะภาคประชาสังคมในฐานะผู้ปฏิบัติการด้านหน้า และผู้สะท้อนปัญหาถือเป็นกลไกสำคัญที่จะเติมเต็มให้ความร่วมมือระหว่างรัฐมีความครอบคลุม ลึกซึ้ง และยั่งยืนมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ ต้องยกระดับจากความร่วมมือในระดับนโยบายเชิงรูปธรรม ไปสู่การลงมือปฏิบัติร่วมกันที่คำนึงถึงพลวัตของปัญหาในโลกยุคใหม่อย่างแท้จริง

ดังนั้น ความหวังในการแก้ไขปัญหาค้าประเวณีข้ามพรมแดนในระยะยาว จึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการสร้างความร่วมมือ ซึ่งไม่ยึดติดกับระบบราชการที่แข็งตัว แต่ยืดหยุ่นต่อความเปลี่ยนแปลง มีศูนย์กลางที่มนุษย์ และขับเคลื่อนด้วยวิสัยทัศน์ร่วมของภูมิภาคในเรื่องสิทธิมนุษยชน ความมั่นคงทางสังคม และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อย่างแท้จริง



บรรณานุกรม

- Aghatise, E. (2004). Trafficking for prostitution in Italy: Possible effects of government proposals for legalization of brothels. *Violence Against Women*, 10(10), 1126–1155. <https://doi.org/10.1177/1077801204268608>
- Angchuan, R., & Maneekul, J. . (2024). The migration of female labor force from the southern border provinces to Malaysia. . *Proceedings of the Southeast Asian Conference on Migration and Development (SEACMD 2023), Atlantis Highlights in Social Sciences, Education and Humanities*, 80-90. https://doi.org/https://doi.org/10.2991/978-94-6463-362-7_7
- Anuforum, E. I. (2014). *THE SOCIAL AND ECONOMIC IMPLICATIONS OF HUMAN TRAFFICKING IN NIGERIA: NAPTIP IN FOCUS* Sixth Annual Interdisciplinary Conference on Human Trafficking 2014, University of Nebraska–Lincoln. <https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1012&context=humtrafcon6>
- Bernama. (2022). Malaysian, Thai police cripple human trafficking ring, rescue victims in Malaysia. *Malay Mail*. <https://www.malaymail.com/news/malaysia/2022/10/31/malaysian-thai-police-cripple-human-trafficking-ring-rescue-victims-in-malaysia/36642>
- Derks, A. (2000). *Combating trafficking in South-East Asia: A review of policy and programme responses*.
- Doezema, J. (2002). Who gets to choose? Coercion, consent, and the UN Trafficking Protocol. *Gender & Development*, , 10(11), 20–27.
- Eleuteri, S., & Terzitta, G. (2021). Sexuality during the COVID-19 pandemic: The importance of Internet. *Sexologies*, . (9(1)), 55a–60. <https://doi.org/10.1016/j.sexol.2020.05.003>
- Ford, M., Lyons, L., & van Schendel, W. . (2012). Labour migration and human trafficking in Southeast Asia: Critical perspectives. *Routledge*.
- Gallagher, A. T. (2010). *The International Law of Human Trafficking*.
- Gomart. (2002). Bilateral Relations. In A. P. 2020 (Ed.).
- Hughes, D. M. (2004). The use of new communications and information technologies for sexual exploitation of women and children. *Hastings Women's Law Journal*, 127-143.
- Immigrants, U. S. C. f. R. a. (2025). At Risk Twice Over: Displacement and Human Trafficking in Southeast Asia. . <https://refugees.org/at-risk-twice-over-displacement-and-human-trafficking-in-southeast-asia/>

- Janie, C. (2006). Beyond a snapshot: Preventing human trafficking in the global economy. *Indiana Journal of Global Legal Studies*, 13(1), 137–163.
<https://doi.org/https://dx.doi.org/10.1353/gls.2006.0002>.
- Journal., A. (2023). Legal implications of sex work in Thailand post-COVID. . *Assumption Journal*.
- Kawarabayashi, K. (n.d.). *GREATER MEKONG SUB-REGION | UNITED NATIONS ACTION FOR COOPERATION*.
- Keck, M. (2019). Could Be Thailand's Worst Year Ever for Human Trafficking.
<https://www.globalcitizen.org/en/content/human-trafficking-thailand-worst-on-record-2019/>
- Keohane, R. O., & Nye, J. S. (Ed.). (2012). *Power and Interdependence*.
<https://pages.ucsd.edu/~bslantchev/courses/ps240/05%20Cooperation%20with%20States%20as%20Unitary%20Actors/Keohane%20&%20Nye%20-%20Power%20and%20interdependence%20%5BCh%201-3%5D.pdf>.
- Kotiswaran, P. (2021). Law, poverty and the sex work economy in India after COVID-19. *Indian Journal of Human Development.*, 15(1), 45-60.
<https://doi.org/10.1177/09737030211012345>
- Lim, L. L. (1998). *The Sex Sector: The Economic and Social Bases of Prostitution in Southeast Asia*. International Labour Organization.
- Malaymail. (2022). Malaysian, Thai police cripple human trafficking ring, rescue victims in Malaysia. . <https://www.malaymail.com/news/malaysia/2022/10/31/malaysian-thai-police-cripple-human-trafficking-ring-rescue-victims-in-malaysia/36642>
- MIGRATION, I. U. (2020). *THE IMPACT OF COVID-19 ON TRAFFICKING IN PERSONS TRENDS AND INTER-INSTITUTIONAL RESPONSE IN ASIA AND THE PACIFIC*.
<https://roasiapacific.iom.int/sites/g/files/tmzbdl671/files/documents/impact-of-covid-19-on-trafficking-in-persons.pdf>
- Nadaswaran, S., & Leon, C. (2021). The Tragedy of Sex Trafficking: A Study of Vietnamese Women Trafficked into Malaysia for Sex Purposes. *Pertanika Journal of Social Sciences and Humanities*, 29, 2417-2430.
<https://doi.org/10.47836/pjssh.29.4.18>
- Pannier, A. (2020). Bilateral Relations. In.
- Perry, K. M., & McEwing, L. (2013). How do social determinants affect human trafficking in Southeast Asia, and what can we do about it? A systematic review. .
<https://www.hhrjournal.org/2013/12/06/how-do-social-determinants-affect-human-trafficking-in-southeast-asia-and-what-can-we-do-about-it-a-systematic-review/>

- Pierre Le Roux, & Beullier, J. B. a. G. (Eds.). (2010). *The Trade in Human Beings for Sex in Southeast Asia*.
file:///C:/Users/HP/Downloads/2010_Pierre_Le_Roux_Jean_Baffie_and_Gill.pdf.
- Piper, N. (2005). A problem by a different name? A review of research on trafficking in South-East Asia and Oceania. *International Migration*, 43(41–42), 203–233.
<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.0020-7985.2005.00320.x>
- Piper, N. (2017). Migration and transnational justice in Southeast Asia., *East-West Center*.
- Redcat, T. (n.d.). *Bangkok's 3 red-light districts*.
<https://www.thailandredcat.com/bangkoks-3-red-light-districts/>
- Reporters, O. (2024). *Thais held in Malaysia face prostitution charges*.
https://www.bangkokpost.com/thailand/general/2824701/thais-held-in-malaysia-face-prostitution-charges#google_vignette
- Sanders, T., et al. (2022). Digital sex work after COVID: Platforms, precarity, and politics. *Journal of Sexuality Research and Social Policy*. . (20(3)), 1234–1248.
- Skeldon, R. (2000). *Trafficking: A perspective from Asia*. .
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/12296141/>
- State, U. S. D. o. (2010). *Trafficking in persons report*.
https://sherloc.unodc.org/cld/ru/bibliography/2010/trafficking_in_persons_report.html
- Surtees, R., & Johnson, L. S. (ม.ป.ป.). การเยียวยาฟื้นฟูและการกลับคืนสู่สังคมของผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์. <https://nexusinstitute.net/wp-content/uploads/2022/03/PG3-Practitioner-Guide-Recovery-and-Reintegration-Thai.pdf>
- Truong, T.-D. (2001). *Poverty, gender and human trafficking in Sub-Saharan Africa: Rethinking best practices in migration management*. UNESCO.
- United Nations Population Fund, E. a. S. A. (n.d.). The impact of COVID-19 on sex worker programmes: A rapid scoping assessment in East and Southern Africa.
https://esaro.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/condom_programme_strategy_summary-ia.pdf
- UNODC. (2014). *Global Report on Trafficking in Persons 2014*.
- WHO. (2001). *SEX WORK IN ASIA*. Retrieved from
https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/207544/Sex_work_Asia_eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Wijers, M., & Lap-Chew, L. (1997). *Trafficking in Women: Forced Labour and Slavery-like Practices in Marriage, Domestic Labour and Prostitution*. GAATW/IOM.

World Vision Foundation of Thailand, H. I., & Tenaganita. (n.d.). *Annual reports and program documentation*.

กรมการปกครอง. (2564). รายงานความร่วมมือชายแดนไทย-มาเลเซียในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์.

กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. (2562). กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี. <https://www.dwf.go.th/contents/7725>

กรมประชาสัมพันธ์. (2568). ภาครัฐ เอกชน และประชาชน ร่วมมือกันยุติการค้ามนุษย์. <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/31/iid/364616>

กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (2565). อธิบดีดีเอสไอ ให้สัมภาษณ์ประเด็นการค้าประเวณีในเด็กผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีมากขึ้น ช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ภายใต้แคมเปญ *No Tears* ของ ASEAN-ACT.

<https://www.dsi.go.th/th/Detail/bb5128a688f40cd86951c34273e5598b>

กระทรวงการต่างประเทศ. (2567). อธิบดีกรมองค์การระหว่างประเทศเข้าร่วมการประชุมกลุ่มอำนวยความสะดวกกระบวนการพหุ ครั้งที่ ๑๘ และการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสกลุ่มเฉพาะกิจกระบวนการพหุ ครั้งที่ ๑๗.

<https://www.mfa.go.th/th/content/io020524?cate=5d5bcb4e15e39c306000683d>

กนกพร จันท์พลอย. (2565). ไร้รัฐเหลียวแล ไร้ประกันสังคมเยียวยา พึ่งพาตนเอง สิ่งที่เป็น *Sex Worker* ต้องเผชิญในยุคโรคระบาด. <https://themomentum.co/feature-sex-worker/>

รัตนารัตน์ ทศนรินทร์, และณิรณัฐ วงศ์เจริญ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจค้าประเวณีของเยาวชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิชาการสาธารณสุข, 35-38.

[file:///C:/Users/HP/Downloads/10266-Article%20Text-15641-1-10-20210629%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/HP/Downloads/10266-Article%20Text-15641-1-10-20210629%20(1).pdf)

ทีมข่าวอาชญากรรม. (2567). ผบ.ตร.เปิดประชุมร่วมตำรวจไทย-มาเลย์ กระชับความร่วมมือปราบอาชญากรรมข้ามพรมแดน. *Mgronline*.

<https://mgronline.com/crime/detail/9670000071694?>

ไทยพีบีเอส. (2559). ผ่าขบวนการนายหน้าหลอกไปทำงานมาเลเซีย.

<https://www.thaipbs.or.th/news/content/257965>

ธานี ชัยวัฒน์, นิชาภัทร ไม้งาม, ณัฏฐา คงศรี, รัฐวิทย์ ไพรัตน์ และโสทธิธร มัลลิกะมาส.

(ม.ป.ป.). การเคลื่อนย้ายผู้ค้าบริการทางเพศระหว่างประเทศในอาเซียน.

https://elibrary.tsri.or.th/fullIP/RDG5910012/RDG5910012_full.pdf

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์. (2561). ราชกิจจานุเบกษา. (125), 57.ก.

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2565). ศอ.บต.ร่วมประชุมคณะทำงานการจัดการชายแดน ไทย-มาเลเซีย ครั้งที่ 36 ณ รัฐปีนัง มาเลเซีย.

<https://www.sbpac.go.th/home/?p=142360>

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2568). ศอ.บต.ร่วมประชุมคณะทำงานการจัดการชายแดน ไทย-มาเลเซีย ครั้งที่ 36 ณ รัฐปีนัง มาเลเซีย.

<https://www.sbpac.go.th/home/?p=142360>

สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. (2566). มาเลเซียได้รับการปรับอันดับขึ้นเป็น *Tier 2 Watch List* ในรายงานการค้ามนุษย์. <https://www.nia.go.th/news/page/detail/4384/>

สำนักงานคดีค้ามนุษย์. (2565). ประเภทความผิดทั้งหมด. <https://caht.ago.go.th/statistics/>

สำนักงานเลขาธิการศูนย์บัญชาการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน. (2561). รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย.

[https://ccpl.mol.go.th/wp-](https://ccpl.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/4/2020/01/article_20190329093433.pdf)

[content/uploads/sites/4/2020/01/article_20190329093433.pdf](https://ccpl.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/4/2020/01/article_20190329093433.pdf)

สำนักงานเลขาธิการศูนย์บัญชาการป้องกันการค้ามนุษย์ด้านแรงงาน. (2565). รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ของประเทศไทย ประจำปี 2564. <https://ccpl.mol.go.th/wp-content/uploads/sites/4/2022/05/TIP-Report-2564-%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%A9%E0%B8%B2%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2.pdf>

สำนักงานอัยการสูงสุด. (2567). สำนักงานอัยการสูงสุดร่วมประชุมหารือพนักงานอัยการภูมิภาคอาเซียน เรื่องการดำเนินคดีค้ามนุษย์. <https://www.ago.go.th/250566-217/>

สุภางค์ จันทวานิช, กนกพรณ อยู่ชา, ทราญแก้ว ทิพากร, บงกช หงษ์คำมี, พรณสิริ พรหมพันธุ์ม, อังคณา กมลเพ็ชร, เสติร์น, แอรอน, วิสเสอร์, แก้ว, จิรวัดน์ ศรีคง, พงษ์ศักดิ์ เทพชนะชัยชาญ, และอัญชลี เข้มครุฑ. (2540). การศึกษานโยบายเรื่องการเคลื่อนย้ายประชากรและผลกระทบต่อความมั่นคงของไทย, file:///C:/Users/HP/Downloads/supang_ed.pdf

ไทยรัฐออนไลน์. (2564). “บ๊อบบี้” เร่งรัดแก้ค้ามนุษย์ ใช้กฎหมายเด็ดขาด ลงดาบเจ้าหน้าที่มีเชื้อ. <https://www.thairath.co.th/news/politic/2271687?>

MGR ONLINE. (2563). “Sex Workers” เพศพาณิชย์ในมรสุมโควิด-19.

<https://mgronline.com/daily/detail/9630000063457>

MGR ONLINE. (2564). ตม.มาเลเซียบุกสถานขายบริการในเมืองกวนตัน รัฐปะหัง จับหญิงไทยได้ 103 ราย. . <https://mgronline.com/south/detail/9670000022742>

ThaiPBS. (2564). The EXIT : เปิดขบวนการ 'ค้าประเวณี' ข้ามแดน.

<https://www.thaipbs.or.th/news/content/301993>